

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

Hellenic Society of
Developmental
Pediatricians
HSDP 2020

Ελληνική Εταιρεία
Αναπτυξιακών
Παιδιάτρων
ΕΕΑΠ 2020

14^ο

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ & ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ

Διοργάνωση: Ελληνική Εταιρεία Αναπτυξιακών Παιδιάτρων (Ε.Ε.Α.Π.)

14th Panhellenic Congress of Developmental and Behavioral Pediatrics
Organised by: Hellenic Society of Developmental Pediatricians (H.S.D.P.)
with International Participation

Με διεθνή συμμετοχή

Μονάδα Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής της
Α' Παιδιατρικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ

Με την Επιστημονική Υποστήριξη των Επιστημονικών Εταιριών:

Ελληνική Εταιρεία
Μελέτης της ΔΕΠΥ

Ελληνική Εταιρεία
Ιατρικής Γενετικής

HYBRID

**21-23
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
2025**

**STRATOS
VASSILIKOS**

**20
ΜΟΡΙΑ
ECMECs**

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΕΑ-01 έως ΕΑ-19

ΕΑ-01

«ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Φροντίζω» ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ
ΠΡΩΙΜΗ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ»

Γιαννακοπούλου Κ., Ράπατα Μ.

Πανελλήνιος Σύλλογος Προσαρμοσμένων Δραστηριοτήτων «ΑΛΜΑ»

Πρόκειται για ένα καινοτόμο πρόγραμμα πρόληψης και προαγωγής της υγείας, το οποίο εστιάζει στην προσχολική ηλικία, μία ιδιαίτερα ευαίσθητη αναπτυξιακή περίοδο, κατά την οποία μπαίνουν τα θεμέλια της ομαλής ψυχοσυναισθηματικής ανάπτυξης του παιδιού. Στόχος μας είναι η διερεύνηση της συχνότητας αναπτυξιακών δυσκολιών στην ηλικία αυτή, με απώτερο στόχο την πρώιμη ανίχνευση και αντιμετώπιση αυτών.

Η έγκαιρη παρέμβαση αξιοποιεί την αυξημένη εγκεφαλική πλαστικότητα των πρώτων ετών, οδηγώντας σε ουσιαστικότερα και μακροπρόθεσμα αναπτυξιακά οφέλη (Bent, Vivanti, & Dissanayake, 2023· Rogers et al., 2023). Έρευνες καταδεικνύουν ότι οι συστηματικές παρεμβάσεις εντός σχολείων προσχολικής ηλικίας (παιδικοί σταθμοί) συμβάλλουν ουσιαστικά στην έγκαιρη αναγνώριση αναπτυξιακών δυσκολιών και στην ταχύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης, διατηρώντας παράλληλα το παιδί στο φυσικό του κοινωνικό περιβάλλον (Gulsrud et al., 2019· Warren et al., 2016). Επιπλέον προάγουν την κοινωνικοποίηση, την ένταξη και τη συνεργατική μάθηση, αποτρέποντας την απομόνωση και ενισχύοντας τη γενίκευση δεξιοτήτων σε πραγματικές κοινωνικές συνθήκες (Mirenda & Vismara et al., 2023).

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2024–2025, η διεπιστημονική ομάδα του ΑΛΜΑ συνεργάστηκε με τα τέσσερα βρεφονηπιακά τμήματα του Δήμου Παλαιού Φαλήρου με στόχο την πρώιμη ανίχνευση, αξιολόγηση και παρέμβαση εντός του παιδικού σταθμού. Είχε προηγηθεί εκπαίδευση των παιδαγωγών των παιδικών σταθμών σε θέματα ειδικής αγωγής, για την καλύτερη κατανόηση και υποστήριξη των παιδιών. Εν συνεχεία, διανεμήθηκαν στους γονείς ερωτηματολόγια, ενώ η ομάδα πραγματοποίησε κλινική παρατήρηση 344 παιδιών. Συνδυάζοντας τα εργαλεία αυτά με αναφορές παιδαγωγών εφαρμόστηκαν ομαδικές παρεμβάσεις, εντός τάξης, σε 10 μαθητές και ατομικές παρεμβάσεις λογοθεραπείας, εργοθεραπείας και ειδικού παιδαγωγικού προγράμματος, σε χώρο εντός του σχολείου, σε 4 νήπια. Και συνεχίζουμε!!

ΕΑ-02

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΗΛΙΑΝΘΟΥ: ΝΕΥΡΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Ζαφειρίου Σ. & Μαλεγιαννάκη Α.

Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα

Σκοπός εργασίας:

Το Σύνδρομο Ηλίανθου (SFS), μια σπάνια φωτοευαίσθητη επιληψία της παιδικής ηλικίας, χαρακτηρίζεται από αυτο-προκλητές εκούσιες κινήσεις των χεριών προς φως. Σκοπός της παρούσας συστηματικής ανασκόπησης είναι η εμπειριστατωμένη διερεύνηση της κλινικής εικόνας, του νευροψυχολογικού προφίλ και των θεραπευτικών παρεμβάσεων, βασιζόμενη σε πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα (2016-2025).

Υλικά και Μέθοδος:

Διενεργήθηκε συστηματική ανασκόπηση στις βάσεις δεδομένων PubMed και Google Scholar (2016–2025). Χρησιμοποιήθηκαν οι λέξεις-κλειδιά "Sunflower syndrome", "neuropsychological profile", "childhood epilepsy". Ακολούθηθηκε διαδικασία διαλογής αντίστοιχη των κατευθυντήριων γραμμών PRISMA, με κριτήρια συμπερίληψης μελέτες που αφορούσαν: (1) κλινική εικόνα, (2) νευροβιολογική βάση, (3) συμπεριφορικά/γνωστικά χαρακτηριστικά, ή (4) αποτελέσματα θεραπείας του SFS σε παιδιά.

Αποτελέσματα:

Το SFS εκδηλώνεται συνήθως στην παιδική ηλικία (4-10 έτη). Νευροβιολογικά ευρήματα υποδεικνύουν τη συσχέτιση με τη μετάλλαξη του γονιδίου GABRG2 και την ανισορροπία μεταξύ κοιλιακού και ραχιαίου οπτικού δικτύου στο δεξιό ημισφαίριο. Το νευροψυχολογικό προφίλ περιλαμβάνει γνωστικές δυσκολίες, συναισθηματικές διαταραχές και κοινωνική δυσλειτουργία. Η πολυεπίπεδη θεραπευτική προσέγγιση (αντιεπιληπτική αγωγή, νευροψυχολογική αποκατάσταση, Γνωστική Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία-CBT) μειώνει τη συχνότητα κρίσεων και βελτιώνει την καθημερινή λειτουργικότητα.

Συμπεράσματα:

Το Σύνδρομο Ηλίανθου αποτελεί ιδιαίτερη και υποεκτιμημένη μορφή φωτοευαίσθητης επιληψίας. Η έγκαιρη διάγνωση και η εφαρμογή διεπιστημονικής αντιμετώπισης είναι κρίσιμες για τη βελτίωση της γνωστικής, συναισθηματικής και κοινωνικής λειτουργικότητας. Η στενή συνεργασία ειδικών (παιδιάτρος, νευρολόγος, ψυχολόγος, ειδικός παιδαγωγός) υποστηρίζει την επιτυχή διαχείριση της διαταραχής, προωθώντας την ακαδημαϊκή και κοινωνική ένταξη των παιδιών.

ΕΑ-03

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ CO-OP (COGNITIVE ORIENTATION TO DAILY OCCUPATIONAL PERFORMANCE) ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΔΚΣ-ΔΥΣΠΡΑΞΙΑ. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Μελεδάκης Πέτρος, Ζωγογιάννη Σοφία

Δράση & Επικοινωνία-Κέντρο πρόληψης και ανάπτυξης παιδιού, ICAN-International Cognitive Approaches Network

Τα τελευταία χρόνια σημειώνεται μια σημαντική αλλαγή στην εργοθεραπευτική πρακτική καθώς ο κλινικός συλλογισμός και οι εργοθεραπευτικές παρεμβάσεις γίνονται περισσότερο Εργοκεντρικά, εστιάζοντας στη συμμετοχή των παιδιών στην καθημερινή ζωή. Με βάση τις σύγχρονες αυτές απόψεις αναπτύχθηκε η προσέγγιση CO-OP για παιδιά με ΑΔΚΣ-Δυσπραξία. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας για την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της CO-OP Approach™ σε παιδιά με ΑΔΚΣ (Αναπτυξιακή Διαταραχή του Κινητικού Συντονισμού)-Δυσπραξία. Έπειτα από την αναζήτηση σε διαφορετικές βάσεις δεδομένων (CINAHL, MEDLINE, PsycINFO, Scopus, Google Scholar, OTseeker) προέκυψαν 17 ποσοτικές μελέτες (με ποικίλους, πειραματικούς και μη, σχεδιασμούς) οι οποίες εξέταζαν την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης σε παιδιά και εφήβους με ΑΔΚΣ-Δυσπραξία, ηλικίας από 5-16 ετών, ενώ συνολικά εντοπίστηκαν 26 μελέτες όπου χρησιμοποιήθηκε η προσέγγιση για τον πληθυσμό αυτό. Τα αποτελέσματα των παραπάνω μελετών συνοψίζονται ως εξής: α) Η προσέγγιση CO-OP χρησιμοποιείται για ποικιλία στόχων (κινητικών, δραστηριοτήτων αυτοφροντίδας, αθλητικών, σχολικών υποχρεώσεων, αυτορρύθμισης, κ.α.) β) Υπάρχουν ισχυρά τεκμήρια αποτελεσματικότητας σε παιδιά με ΑΔΚΣ-Δυσπραξία. γ) Οι συμμετέχοντες αναπτύσσουν εξατομικευμένες στρατηγικές μέσω της προσέγγισης δ) Βοηθά σημαντικά στην γενίκευση και τη μεταφορά των δεξιοτήτων εκτός του θεραπευτικού χώρου. ε) Ενισχύει τη συμμετοχή σε ρεαλιστικές καταστάσεις εκτέλεσης έργων. στ) Οι παρεμβάσεις με την CO-OP Approach είναι σύντομες (7-20 συνεδρίες). ζ) Χρειάζεται να γίνουν ακόμη μεγαλύτερες πειραματικές έρευνες για την περαιτέρω ενίσχυση των τεκμηρίων και τη διερεύνηση της προσαρμοστικότητας. Τα συμπεράσματα από τα παραπάνω στοιχεία είναι ότι η CO-OP Approach είναι μια αποτελεσματική εργοθεραπευτική παρέμβαση με πολλαπλά οφέλη για τα παιδιά με ΑΔΚΣ-Δυσπραξία για ποικίλους στόχους και διαφορετικά περιβάλλοντα.

ΕΑ-04

Η ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΕΤΕΡΟΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΣΕ ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Καμπουράκη Α.¹, Τηλέμης Φ.-Ν.^{1,2}, Σελέντη Ν.¹, Μαρινάκης Ν.³, Σοφοκλέους Χ.¹, Κοσμά Κ.¹, Μακρυθανάσης Π.^{1,4,5}

1Εργαστήριο Ιατρικής Γενετικής, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ, Ελλάδα

2Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Μελέτης και Αντιμετώπισης Γενετικών και Κακοηθών Νοσημάτων της Παιδικής Ηλικίας, ΕΚΠΑ, Ελλάδα

3 Εργαστήριο Γενετικής, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αλεξανδρούπολης, Ελλάδα

4 Τμήμα Ιατρικής Γενετικής και Ανάπτυξης, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Γενεύης, Ελβετία

5 Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, Ελλάδα

Σκοπός

Οι νευροαναπτυξιακές διαταραχές συχνά αποδίδονται σε έναν μόνο γενετικό μηχανισμό, όπως παθογόνες παραλλαγές ή χρωμοσωμικές ανωμαλίες. Ωστόσο, η συνύπαρξη πολλαπλών γενετικών αιτιών στην ίδια οικογένεια, με κλιμακούμενη φαινοτυπική βαρύτητα, μπορεί να οδηγήσει σε εντυπωσιακή ενδοοικογενειακή ετερογένεια. Η ανάδειξη τέτοιων περιπτώσεων απαιτεί πολυεπίπεδους γενετικούς ελέγχους και διεξοδική κλινική εκτίμηση.

Μέθοδοι

Πραγματοποιήθηκε αναλυτική καταγραφή του οικογενειακού ιστορικού και των φαινοτυπικών εκδηλώσεων πενταμελούς οικογένειας στο πλαίσιο συστηματικής κλινικής παρακολούθησης (follow-up). Ο γενετικός έλεγχος περιλάμβανε κυτταρογενετική ανάλυση (καρυότυπο) και μοριακή διερεύνηση με Whole Exome Sequencing (WES).

Αποτελέσματα

Καταγράφηκε φάσμα αναπτυξιακών διαταραχών: από ήπια ψυχοκινητική καθυστέρηση με ένταξη σε ειδική αγωγή έως σοβαρή σφαιρική αναπτυξιακή διαταραχή με απουσία λόγου, σοβαρά γνωστικά ελλείμματα, βαριά υποτονία και στερεοτυπίες. Στην ίδια οικογένεια εντοπίστηκαν τρεις διαφορετικοί γενετικοί μηχανισμοί: ισοζυγισμένη χρωμοσωμική μετάθεση t(7,9), πιθανώς παθογόνος παραλλαγή στο BPTF (αυτοσωμική επικρατής) και παθογόνος παραλλαγή στο KDM5C (φυλοσύνδετη, de novo). Η συνύπαρξη αυτών οδήγησε σε διαφορετικό ανά μέλος γενετικό συνδυασμό και αντίστοιχα διαφοροποιημένη φαινοτυπική βαρύτητα.

Συμπεράσματα

Η παρουσία τριών διακριτών γενετικών μηχανισμών στην ίδια οικογένεια αναδεικνύει την πολυπλοκότητα των νευροαναπτυξιακών διαταραχών. Η πολυεπίπεδη διερεύνηση, που συνδυάζει διεξοδική κλινική εκτίμηση και κατάλληλες διαγνωστικές γενετικές μεθόδους, είναι απαραίτητη για την ακριβή διάγνωση και την παροχή ολοκληρωμένης γενετικής συμβουλευτικής.

ΕΑ-05

ΕΙΔΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΣΙΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΣΗΣ ΠΑΙΔΩΝ ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΙΛΟΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ

Μηλαθιανάκης Γεράσιμος, Χελιδόνη Μερόπη, Γεροστέργιος Γεώργιος, Μπάστα Μαρία
Παιδοψυχιατρική Κλινική, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου

Το 25-45% παιδιών τυπική ανάπτυξης και πάνω από το 80% παιδιών με αναπτυξιακές διαταραχές θα εμφανίσουν δυσκολίες στη σίτιση ή και στην κατάποση. Οι εξειδικευμένοι λογοθεραπευτές στα πλαίσια μιας διεπιστημονικής ομάδας παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των διαταραχών αυτών. Η αναγκαιότητα για ύπαρξη ενός ειδικού ιατρείου αναδύεται από την πρόσφατη βιβλιογραφία.

Υλικά και Μέθοδος

Η διεπιστημονική ομάδα πρέπει να εντάσσεται στα πλαίσια μιας νοσοκομειακής δομής και να έχει στενή συνεργασία με τις ιατρικές ειδικότητες. Η λήψη αναλυτικού ιατρικού και κοινωνικού ιστορικού σε συνδυασμό με την κλινική εξέταση και παρατήρηση συμπληρώνει την εκτενή αξιολόγηση. Σε περιπτώσεις όπου χρήζει εργαστηριακός έλεγχος του μηχανισμού της κατάποσης είναι σημαντική η συνεργασία με τα αντίστοιχα τμήματα.

Αποτελέσματα

Η Παιδοψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Ηρακλείου δημιούργησε ένα Ειδικό ιατρείο λογοθεραπείας - διαταραχών σίτισης και κατάποσης παιδιών το οποίο λειτουργεί σε 3 βασικά επίπεδα: Αξιολογητικό – κλινικό, Εκπαιδευτικό και Ερευνητικό. Το ιατρείο ξεκίνησε να λειτουργεί τον Μάρτιο του 2025 με συχνότητα 1 φορά το μήνα και αξιολογεί παιδιά σε όλο το ηλιακό φάσμα. Το εύρος των διαταραχών που προσέρχονται συμπεριλαμβάνει αναπτυξιακές διαταραχές, γενετικά σύνδρομα, νευρολογικές διαταραχές καθώς και άλλα. Το ιατρείο πραγματοποιούν 2 εξειδικευμένοι λογοθεραπευτές και παρακολουθούν φοιτητές του τμήματος διατροφής. Έως σήμερα, έχουν πραγματοποιηθεί συνολικά 11 αξιολογήσεις παιδιών (9 αγόρια και 2 κορίτσια) με δυσκολίες στη σίτιση ή/και την κατάποση. Έχουν δοθεί κατευθυντήριες οδηγίες σε γονείς/φροντιστές, έχουν γίνει επιμέρους παραπομπές σε άλλες ειδικότητες.

Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η λειτουργία ενός ειδικού ιατρείου είναι μέγιστης σημασίας. Η ποιότητα ζωής των παιδιών αυτών καθώς και των οικογενειών τους αναβαθμίζεται σημαντικά καθώς αναζητούν υποστήριξη από δομές του ΕΣΥ.

ΕΑ-06

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΜΙΚΡΟΕΛΛΕΜΜΑΤΟΣ 16P11.2: ΑΤΕΛΗΣ ΔΙΕΙΣΔΥΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΑΙΝΟΤΥΠΙΚΗ ΕΤΕΡΟΓΕΝΕΙΑ ΣΕ ΔΥΟ ΓΕΝΙΕΣ

Τσεντεμίδου Ε.¹, Κοσμά Κ.¹, Τηλέμης Φ.Ν.^{1,2}, Βελτρά Δ.^{1,2}, Καμπουράκη Α.¹, Σοφοκλέους Χ.¹, Μακρυθανάσης Π.^{1,3,4}

1Εργαστήριο Ιατρικής Γενετικής, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ, Ελλάδα

2Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Μελέτης και Αντιμετώπισης Γενετικών και Κακοηθών Νοσημάτων της Παιδικής Ηλικίας, ΕΚΠΑ, Ελλάδα

3Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, Ελλάδα

4Τμήμα Ιατρικής Γενετικής και Ανάπτυξης, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Γενεύης, Ελβετία

Σκοπός:

Το σύνδρομο μικροελλείμματος 16p11.2 αποτελεί μία από τις συχνότερες παραλλαγές αριθμού αντιγράφων (Copy Number Variants-CNVs) που σχετίζεται με διαταραχές νοητικής και γλωσσικής ανάπτυξης, αυτισμό, ψυχιατρικές/συμπεριφορικές διαταραχές, σπασμούς και παχυσαρκία. Στόχος είναι η ανάδειξη του νοσήματος, της ατελούς διεισδυτικότητας και η σημασία της έγκαιρης διάγνωσης, μέσω της παρουσίασης οικογενούς περίπτωσης.

Υλικά και Μέθοδος:

Άρρεν βρέφος 5 μηνών, με ελεύθερο περιγεννητικό ιστορικό, παραπέμφθηκε για γενετική διερεύνηση λόγω επίμονων απύρετων σπασμών μη ελεγχόμενων με βαλπροϊκό οξύ και λεβετιρακετάμη. Ο πατέρας και η πατρική θεία ανέφεραν ιδιοπαθή τρόπο. Η κλινική εξέταση του βρέφους ήταν χωρίς παθολογικά ευρήματα. Διενεργήθηκε αλληλούχηση όλου του γονιδιώματος (Whole Genome Sequencing – WGS).

Αποτελέσματα:

Το WGS ανίχνευσε παθολόγο έλλειμμα Chr16:29,450,590-30,200,603 συμβατό με σύνδρομο μικροελλείμματος 16p11.2, το οποίο κληρονομείται με αυτοσωμικό επικρατητικό τρόπο. Ο ασθενής εντάχθηκε σε πρόγραμμα πρώιμης παρέμβασης λόγω αυξημένου κινδύνου αναπτυξιακών διαταραχών. Στους 14 μήνες δεν εμφανίζει μακροκεφαλία, εκφέρει ~10 λέξεις, ενώ δεν έχει εμφανίσει πρώτο-δηλωτικό δείξιμο. Η διάγνωση του συνδρόμου τέθηκε στον πατέρα και την πατρική θεία που παρουσιάζουν διαταραχές κινητικού συντονισμού, εύρημα που περιγράφεται στο 60% των ασθενών.

Συμπεράσματα:

Η συγκεκριμένη περίπτωση αναδεικνύει τη σημασία του οικογενειακού ελέγχου σε παιδιά με CNVs, δεδομένης της ποικίλης εκφραστικότητας και ατελούς διεισδυτικότητας, η οποία εκτιμάται στο 50% (31,5–64,2%) για το σύνδρομο μικροελλείμματος 16p11.2. Όσον αφορά τη γενετική συμβουλευτική αυτό σημαίνει ότι δε θα εμφανίσουν όλοι οι φορείς του ελλείμματος κλινικές εκδηλώσεις, ωστόσο σε αναλογία περίπου 1:2 θα παρουσιάσουν νευροαναπτυξιακές/ψυχιατρικές διαταραχές. Η καλή έκβαση του νηπίου υπογραμμίζει τη σημασία της έγκαιρης διάγνωσης και της διεπιστημονικής προσέγγισης για τη συστηματική παρακολούθηση αυτών των ασθενών.

ΕΑ-07

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΣΙΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ

ΚΑΛΟΥΔΗ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ¹, ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑΝΝΑ², ΞΕΦΤΕΡΗ ΜΑΡΙΑ³

1 ΕΝΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

2 ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ

3 ΤΟΜΥ 25ης Μαρτίου Θεσσαλονίκης

Η διαταραχή σίτισης αποτελεί συχνό και πολυπαραγοντικό πρόβλημα στη βρεφική και νηπιακή ηλικία, που μπορεί να συνδέεται με οργανικά ή αναπτυξιακά αίτια και να επηρεάζει σημαντικά τη σωματική και ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού.

Παρουσιάζεται περιστατικό νηπίου ηλικίας 17 μηνών με ιστορικό δυσκολίας στη σίτιση από τη βρεφική ηλικία, συνοδευόμενο από καθυστέρηση λόγου, κινητικότητας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Στον κλινικό έλεγχο δεν προέκυψαν οργανικά αίτια· αντιθέτως, διαπιστώθηκαν στοιχεία γενικευμένης αναπτυξιακής καθυστέρησης, με χαρακτηριστικά συμβατά με διαταραχή επικοινωνίας. Η συνεργασία με διεπιστημονική ομάδα (παιδιάτρος, λογοθεραπευτής, εργοθεραπευτής, ψυχολόγος) κρίθηκε αναγκαία για τη συνολική εκτίμηση και υποστήριξη του παιδιού και της οικογένειας.

Τα παιδιά με διαταραχές σίτισης απαιτούν έγκαιρη διερεύνηση και ολιστική προσέγγιση, ώστε να αποφευχθούν επιπλοκές στη θρέψη, στη νευροαναπτυξιακή εξέλιξη και στη συμπεριφορική οργάνωση. Η έγκαιρη παρέμβαση και η ενεργός συμμετοχή των γονέων αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για τη βελτίωση της πρόγνωσης.

ΕΑ-08

MENTOR - Ψηφιακή Πλατφόρμα Ανίχνευσης και Επιτήρησης Παιδιών με Νευροαναπτυξιακές Διαταραχές που χρήζουν Πρώιμης Παρέμβασης

Μπότης Παναγιώτης ¹, Καλιαμπάκου Χριστίνα ², Κάκκος Ιωάννης ², Μανώλη Χρυσούλα ¹, Αγκινιάδης Ελευθέριος ¹, Μαλλιώρη Στυλιανή ¹, Μαριλένα Τσίτουρα ¹, Αγγελή Μαρία ¹, Αναστασιάδου Χριστίνα ¹, Τσαούση Ερασμία ¹, Βεζάκης Ιωάννης ², Μηλούλης Σταύρος ², Κουρής Ιωάννης Κουρής ², Ρομποτής Νικόλαος ², Χατζητουλούσης Πέτρος ², Ντινόπουλος Αργύριος ¹, Ματσόπουλος Γεώργιος ²

1Γ' Παιδιατρική Πανεπιστημιακή Κλινική, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών

2 Εργαστήριο Βιοϊατρικής Τεχνολογίας, Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Οι Νευροαναπτυξιακές Διαταραχές (ΝΑΔ) επηρεάζουν σημαντικό ποσοστό του παιδικού πληθυσμού, που εκτιμάται να φτάνει έως και το 20%. Η πρώιμη παρέμβαση αποτελεί καίρια στρατηγική, καθώς συμβάλλει στη βελτίωση της ανάπτυξης και της ποιότητας ζωής των παιδιών, ωστόσο η έγκαιρη διάγνωση συχνά καθυστερεί λόγω έλλειψης κατάλληλων εργαλείων που κατευθύνουν τους γονείς στο να απευθυνθούν σε ειδικούς καθώς και λόγω ανεπαρκούς συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών υγείας. Η πλατφόρμα MENTOR αναπτύχθηκε ως ένα ολοκληρωμένο ψηφιακό οικοσύστημα που συνδυάζει εργαλεία αρχικής διάγνωσης και παρακολούθησης, ασφαλή αποθήκευση και ανάλυση δεδομένων, δυνατότητες άμεσης επικοινωνίας μεταξύ γονέων και ιατρών, καθώς και πρόσβαση σε συγκεντρωμένη πληροφόρηση για διαθέσιμες δομές, υπηρεσίες και το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Παράλληλα, ενσωματώνει προηγμένες μεθόδους ανάλυσης με τεχνητή νοημοσύνη, υποστηρίζοντας τους επαγγελματίες υγείας σε πολυπαραγοντικές εκτιμήσεις και τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων. Η μεθοδολογία βασίζεται σε αναπτυξιακά ορόσημα που καθορίστηκαν από την AAP/CDC (2022) και απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 0–36 μηνών. Το ερωτηματολόγιο καλύπτει όλους τους βασικούς τομείς ανάπτυξης – γνωστικό, γλωσσικό, κινητικό, κοινωνικοσυναισθηματικό τομέα-, καθώς και δεξιότητες καθημερινής ζωής με κλιμακωτές απαντήσεις που επιτρέπουν την έγκαιρη παραπομπή για αναπτυξιακή εκτίμηση και παρακολούθηση από ειδικούς. Η συστηματική συλλογή και ανάλυση δεδομένων δίνει τη δυνατότητα συνεχούς παρακολούθησης της πορείας κάθε παιδιού. Αναμένεται στατιστικά σημαντική βελτίωση ($p < 0.05$) στην αποτελεσματικότητα των θεραπευτικών παρεμβάσεων, καθώς οι αναπτυξιακοί παιδίατροι που θα παρακολουθούν το παιδί μπορούν να διαθέτουν μια πλήρη και δυναμική εικόνα της ανάπτυξής του μέσω της ανατροφοδότησης των δεδομένων από τους γονείς/φροντιστές, και όχι μόνο αποσπασματική κλινική πληροφόρηση κατά τις περιοδικές επισκέψεις.

ΕΑ-09

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ/ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ: ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΠΑΙΔΟΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ

Ελένη Μυρτζάκη¹, Βασιλική Κωνσταντινίδου¹, Δημήτριος Κασίμος¹, Μαρία Γώγου²

¹ Παιδιατρική Κλινική, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης

² Β' Παιδιατρική Κλινική, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης ΑΧΕΠΑ

Σκοπός:

Να καταγραφούν οι υγειονομικές ανάγκες παιδιών με αναπτυξιακή καθυστέρηση ή υποκείμενη αναπτυξιακή διαταραχή που παραπέμπονται για εκτίμηση από παιδονευρολόγο.

Υλικά και Μέθοδος:

Ανασκοπήθηκαν οι φάκελοι των παιδιών που εξετάστηκαν στο Τακτικό Παιδονευρολογικό Ιατρείο του Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης κατά την περίοδο Ιούλιος 2024-Φεβρουάριος 2025.

Αποτελέσματα:

Συνολικά ανασκοπήθηκαν 136 φάκελοι. Από αυτούς οι 47 (15 κορίτσια/35 αγόρια, ηλικίας 0-16 ετών, διάμεσος τιμή 2) αφορούσαν παιδιά με αναπτυξιακή καθυστέρηση ή αναπτυξιακή διαταραχή. Ειδικότερα, 30/47 (63.8%) παραπέμφθηκαν λόγω καθυστέρηση σε ≥ 1 τομείς ανάπτυξης, 11/47 (23.4%) για τακτική αναπτυξιολογική εκτίμηση λόγω προωρότητας (6/11) ή λόγω υποκείμενου γενετικού συνδρόμου (5/11: 2 με τρισωμία 21, 1 με σύνδρομο Baraister-Winter, 1 με διπλασιασμό Χ χρωμοσώματος & 1 με έλλειμμα στο χρωμόσωμα 9) και 6/47 (12.8%) παιδιά με διάγνωση συγκεκριμένης αναπτυξιακής διαταραχής (5 με αυτισμό, 1 με ΔΕΠΥ) παραπέμφθηκαν για συζήτηση για περαιτέρω διερεύνηση. Σε 13 περιπτώσεις συστήθηκε η διενέργεια γενετικού ελέγχου και τελικά πραγματοποιήθηκε σε 9 (panel γονιδίων σε 4, καρυότυπος σε 3, WES σε 2) με θετικό διαγνωστικό αποτέλεσμα σε 6 από αυτές (66.6%). Ειδική αναπτυξιακή διαταραχή (αυτισμός) διαγνώστηκε σε 2 παιδιά με υποκείμενο γενετικό νόσημα (1 με τρισωμία 21 και 1 με Baraister-Winter). Σε 13/47 (27.6%) παιδιά συστήθηκαν φυσικοθεραπείες, σε 5/47 (10.6%) εργοθεραπείες και σε 3/47 (6.4%) λογοθεραπείες, ενώ 3 παιδιά (επανα)παραπέμφθηκαν σε παιδοψυχίατρο.

Συμπεράσματα:

Η αναπτυξιακή καθυστέρηση μπορεί να αποτελεί ενός υποκείμενου γενετικού νοσήματος και ο γενετικός έλεγχος πρέπει να συστήνεται και να διενεργείται όπου είναι απαραίτητο. Τα παιδιά με αναπτυξιακή καθυστέρηση έχουν ανάγκη τακτικής παρακολούθησης από ειδικούς και πρόσβασης στις κατάλληλες παρεμβάσεις.

ΕΑ-10

Παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας παιδιού με σύνδρομο Kleefstra II στο αναπτυξιακό ιατρείο ΣΟΦΙΑΝΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ¹, Κανακά-Gantenbein ΧΡΙΣΤΙΝΑ ², ΚΟΣΜΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ³, ΜΑΚΡΥΘΑΝΑΣΗΣ ΠΕΡΙΚΛΗΣ ³, ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ³, ΜΑΝΤΑΓΟΣ ΙΑΣΩΝ ⁴, ΡΟΙΝΙΩΤΗ ΤΙΝΑ ⁵

- 1) Παιδιατρικό Κέντρο Αθηνών. Ιατρείο Αναπτυξιακής Παιδιατρικής.
- 2) Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ
- 3) Εργαστήριο Ιατρικής Γενετικής ΕΚΠΑ. Νοσοκομείο Παιδών «Η Αγία Σοφία»
- 4) ΙΑΣΩ Παιδών. Τμήμα Παιδοοφθαλμολογίας
- 5) ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ

Σκοπός εργασίας: Παρουσίαση της ψυχοκινητικής εξέλιξης κοριτσιού με διάγνωση συνδρόμου Kleefstra II στην ηλικία των 20 μηνών και της αναπτυξιακής της πορείας ως την ηλικία 4.5 ετών.

Υλικό και Μέθοδος: Παρακολούθηση από την πρώιμη βρεφική ηλικία, παρατήρηση συνδρομικών φαινοτυπικών χαρακτηριστικών και υπολειπόμενου μυϊκού τόνου. Πρώτα σημεία αναπτυξιακής καθυστέρησης στους 7 μήνες: υπολειπόμενη κατάκτηση κινητικών οροσήμων, εκφραστικού λόγου, ποιότητας παιχνιδιού. Διαπιστώθηκε στασιμότητα στις μετρήσεις περιμέτρου κεφαλής. Ακολούθησε παραπομπή για γενετική εκτίμηση. Ανίχνευση γενετικών παραλλαγών στα γονιδια CUL3 & KMT2C με WES (de novo). Η γενετική παραλλαγή στο KMT2C σχετίζεται με το σπάνιο σύνδρομο Kleefstra II που χαρακτηρίζεται από μέτριο ως σοβαρό βαθμού νοητική υστέρηση, σοβαρά ελλείμματα στον εκφραστικό λόγο, πιθανές καρδιολογικές, νευρολογικές και νεφρολογικές εκδηλώσεις, ενώ η γενετική παραλλαγή στο CUL3 σχετίζεται επίσης με νευροαναπτυξιακές διαταραχές ή/και ψευδοϋποαλδεστερονισμό. Το παιδί παρακολουθείται ενδοκρινολογικά, οφθαλμολογικά (λόγω στραβισμού) και λαμβάνει τακτική οδοντιατρική φροντίδα. Έναρξη πρώιμης παρέμβασης στην ηλικία των 12 μηνών.

Αποτελέσματα: το νήπιο έχει ενταχθεί σε τυπικό νηπιαγωγείο, με υποστήριξη από τον θεσμό παράλληλης στήριξης. Έχει εξελιχθεί γνωστικά, με πολύ καλό επίπεδο εκφραστικού λόγου. Υπάρχουν δυσκολίες στην αισθητηριακή ολοκλήρωση και οργάνωση.

Συμπεράσματα: Αναδεικνύεται η σημασία της προσεκτικής κλινικής εκτίμησης, καταγραφής των σωματομετρικών χαρακτηριστικών και λήψης ιστορικού προόδου της ψυχοκινητικής εξέλιξης, σε κάθε γενική παιδιατρική επίσκεψη, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα δύο έτη ζωής. Στην προκειμένη περίπτωση η έγκαιρη διάγνωση, η διεπιστημονική παρακολούθηση, η έγκαιρη και ολιστική παρέμβαση, σε συνεργασία με την οικογένεια, οδήγησαν σε ένα πολύ ευνοϊκό αποτέλεσμα, σε σχέση με την αρχική πρόγνωση.

ΕΑ-11

ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ: ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΟΡΟΔΙΑΓΝΩΣΗ

Άσλεϋ Παρασκευή-Ελίζαμπεθ, Διαμαντή Μαρία, Κιτσώνα Μαριάννα, Κούτρας Σπύρος, Κουτσιανός Παντελής, Μαραγκάκη Ηλέκτρα, Παπαδοπούλου Κελίνα, Πουλημένου Δέσποινα, Σπυριδωνίδου Γεωργία, Βλασσοπούλου Μαρία

Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών-Λογοθεραπευτών, Ομάδα Ειδικού Ενδιαφέροντος Διγλωσσίας-Πολυγλωσσίας

Σκοπός:

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση του «Γλωσσικού Προφίλ Πολύγλωσσων Παιδιών», ενός συμπληρωματικού εργαλείου συλλογής πληροφοριών που υποστηρίζει τη διαφοροδιάγνωση γλωσσικών δυσκολιών σε δίγλωσσα/πολύγλωσσα παιδιά. Η αυξανόμενη συχνότητα της διγλωσσίας/πολυγλωσσίας, αναδεικνύει την ανάγκη για αξιόπιστες διαδικασίες αξιολόγησης.

Υλικά και Μέθοδος:

Πρόκειται για εξειδικευμένο ιστορικό βασισμένο σε μια προσαρμογή του Bilingual Patient's Profile, (Rethfeldt, 2012) σε μορφή λίστας ελέγχου, που συμπληρώνεται από τους γονείς. Περιλαμβάνει ερωτήσεις για τη γλωσσική ανάπτυξη, τη δομή και χρήση κάθε γλώσσας, καθώς και το κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο μεγαλώνει το παιδί. Επιπλέον, ανιχνεύει στάσεις των γονέων απέναντι στη διγλωσσία-πολυγλωσσία και στρατηγικές ενίσχυσης στην καθημερινότητα.

Αποτελέσματα:

Η πιλοτική εφαρμογή έδειξε ότι το εργαλείο συγκεντρώνει πολύτιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται σε τυπικά αναπτυξιακά ιστορικά, ενισχύοντας την εγκυρότητα της λογοθεραπευτικής αξιολόγησης.

Συμπεράσματα:

Το «Γλωσσικό Προφίλ Πολύγλωσσων Παιδιών» συνιστά συμπληρωματικό εργαλείο για επαγγελματίες λογοθεραπευτές, καθώς καλύπτει την έλλειψη εξειδικευμένων μεθόδων που ανταποκρίνονται στην ποικιλομορφία των μητρικών γλωσσών. Η χρήση του συμβάλλει στον ορθότερο σχεδιασμό παρέμβασης για δίγλωσσα και πολύγλωσσα παιδιά.

ΕΑ-12

ΔΟΜΙΚΗ ΠΙΣΤΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ AYRES® ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ASI FIDELITY MEASURE'

Συγγραφείς : Ξηρού Π., Σιαπέρας Π., Marley J.

Ulster University, Athens Metropolitan College

Σκοπός:

Η παρούσα μελέτη διερευνά κατά πόσο οι Έλληνες εργοθεραπευτές που εφαρμόζουν την Αισθητηριακή Ολοκλήρωση Ayres® (ASI) στην κλινική τους πρακτική πληρούν τα δομικά κριτήρια του εργαλείου Ayres Sensory Integration® Fidelity Measure (ASIFMSF). Η πιστότητα στην εφαρμογή της ASI αποτελεί βασικό δείκτη ποιότητας και αποτελεσματικότητας της παρέμβασης.

Μέθοδος:

Πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή συγχρονική έρευνα με ερωτηματολόγιο, το οποίο αξιολόγησε τα προσόντα των θεραπειών, το περιβάλλον παρέμβασης, την τήρηση αρχείων και την επικοινωνία με γονείς και εκπαιδευτικούς. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με περιγραφική και επαγωγική στατιστική, ώστε να εντοπιστούν διαφορές ανάλογα με τα έτη εμπειρίας και άλλους παράγοντες.

Αποτελέσματα:

Μόνο το 4,3% των συμμετεχόντων πληρούσε όλα τα κριτήρια του ASIFMSF, ενώ το 88,4% κάλυπτε τουλάχιστον τα μισά και το 7,2% λιγότερα από τα μισά. Σημαντικές διαφορές παρατηρήθηκαν στην ασφάλεια του περιβάλλοντος και στον φυσικό χώρο, ανάλογα με την εμπειρία των εργοθεραπευτών. Όλοι οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι εφαρμόζουν ASI, ωστόσο η πλήρης πιστότητα ήταν περιορισμένη.

Συμπεράσματα:

Τα ευρήματα εγείρουν ερωτήματα σχετικά με την ποιότητα εφαρμογής της ASI στην Ελλάδα. Η απόκλιση από τα πρότυπα ενδέχεται να επηρεάζει την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης. Η διακύμανση στην τήρηση των κριτηρίων υποδεικνύει την ανάγκη για στοχευμένη επιμόρφωση, ενίσχυση της εποπτείας και δημιουργία δομών υποστήριξης που θα προάγουν την πιστή εφαρμογή της μεθόδου. Επιπλέον, η έλλειψη συστηματικής τεκμηρίωσης και αξιολόγησης της ASI στην ελληνική πραγματικότητα αναδεικνύει την ανάγκη για περαιτέρω ερευνητικές πρωτοβουλίες, οι οποίες θα συμβάλουν στην εδραίωση επιστημονικά τεκμηριωμένων πρακτικών και στην ενίσχυση της αξιοπιστίας της εργοθεραπευτικής παρέμβασης.

ΕΑ-13

ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ SENSORY PROFILE 2 SHORT FORM ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

ΠΙΠΕΛΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ^{1,2}, ΚΑΝΑΚΑ - GANTENBEIN ΧΡΙΣΤΙΝΑ ^{1,3}, ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ^{1,4}, ΠΕΡΒΑΝΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ^{1,2}

- 1) Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- 2) Μονάδα Αναπτυξιακής και Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α΄ Παιδιατρική Κλινική Νοσοκομείου Παίδων «Η Αγία Σοφία»
- 3) Α΄ Παιδιατρική Κλινική Νοσοκομείου Παίδων «Η Αγία Σοφία»
- 4) Τμήμα Παιδοψυχιατρικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής, Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Εισαγωγή:

Η αισθητηριακή επεξεργασία αποτελεί έναν θεμελιώδη νευροβιολογικό μηχανισμό που επιτρέπει στα άτομα να αντιλαμβάνονται, να ερμηνεύουν και να ανταποκρίνονται προσαρμοστικά στις αισθητηριακές εισροές. Μη τυπικά μοτίβα αισθητηριακής επεξεργασίας παρατηρούνται συχνά στις νευροαναπτυξιακές διαταραχές, όπως στη Διαταραχή Φάσματος Αυτισμού (ΔΦΑ) και τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ).

Σκοπός:

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η αξιολόγηση των ψυχομετρικών ιδιοτήτων της ελληνικής έκδοσης του Sensory Profile 2 Short Form μετά τη γλωσσική και διαπολιτισμική προσαρμογή του.

Υλικά και μέθοδοι: Διεξήχθη έρευνα με βάση τις αναφορές των γονέων παιδιών και εφήβων ηλικίας 3,0 έως 14,11 ετών από όλη την Ελλάδα. Η μελέτη περιελάμβανε τα ερωτηματολόγια Sensory Profile 2 Short Form (SSP2), Child Behavior Checklist (CBCL) και Social Communication Questionnaire (SCQ). Συνολικά 350 γονείς συμμετείχαν στη μελέτη.

Αποτελέσματα:

Η παρούσα μελέτη έδειξε ότι η ελληνική έκδοση του SSP2 διαθέτει καλές ψυχομετρικές ιδιότητες. Τα αποτελέσματα της Διερευνητικής Ανάλυσης Παραγόντων (EFA) των 34 στοιχείων εξηγούσαν το 63,6% της συνολικής διακύμανσης. Η εσωτερική συνοχή και για τις δύο κύριες κλίμακες –Sensory ($\alpha = 0,93$) και Behavioral ($\alpha = 0,96$)– ήταν ικανοποιητική, όπως και για τις υποκλίμακες: Seeking ($\alpha = 0,88$), Avoiding ($\alpha = 0,94$), Sensitivity ($\alpha = 0,94$) και Registration ($\alpha = 0,91$).

Συμπεράσματα:

Η ελληνική έκδοση του SSP2 μπορεί να χρησιμοποιηθεί από ερευνητές και επαγγελματίες για την αξιολόγηση των προτύπων αισθητηριακής επεξεργασίας σε παιδιά και εφήβους.

ΕΑ-14

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΤΡΕΣ ΣΕ ΝΕΥΡΟΤΥΠΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

ΠΙΠΕΛΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ^{1,2}, ΚΑΝΑΚΑ - GANTENBEIN ΧΡΙΣΤΙΝΑ ^{1,3}, ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ^{1,4}, ΠΕΡΒΑΝΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ^{1,2}

- 1) Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- 2) Μονάδα Αναπτυξιακής και Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α΄ Παιδιατρική Κλινική Νοσοκομείου Παίδων «Η Αγία Σοφία»
- 3) Α΄ Παιδιατρική Κλινική Νοσοκομείου Παίδων «Η Αγία Σοφία»
- 4) Τμήμα Παιδοψυχιατρικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής, Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Εισαγωγή:

Η Διαταραχή Αισθητηριακής Επεξεργασίας (ΔΑΕ) επηρεάζει περίπου το 3–16% του γενικού πληθυσμού και είναι πολύ συχνότερη σε άτομα με Νευροαναπτυξιακές Διαταραχές (ΝΑΔ). Υπάρχουν δεδομένα ότι οι νευροβιολογικοί μηχανισμοί του στρες μπορεί να επηρεάζονται σε άτομα με ΝΑΔ.

Σκοπός:

Στόχος της μελέτης ήταν η διερεύνηση της πιθανής συσχέτισης των διαφορετικών τύπων αισθητηριακής επεξεργασίας με την ενεργοποίηση του συστήματος στρες, σε ένα κλινικό δείγμα παιδιών με Διαταραχή Φάσματος Αυτισμού (ΔΦΑ) και Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) σε σύγκριση με ένα δείγμα νευροτυπικών παιδιών (ΝΤ).

Υλικά και Μέθοδοι:

Το δείγμα της μελέτης αποτελούνταν από 130 παιδιά (65 ΝΑΔ και 65 ΝΤ), ηλικίας 3 έως 8 ετών. Χρησιμοποιήθηκαν τα ερωτηματολόγια Sensory Profile 2 Short Form (SSP2), Social Communication Questionnaire (SCQ), Child Behavior Check List (CBCL) και Perceived Stress Scale (PSS), ώστε να αξιολογηθεί το αισθητηριακό, επικοινωνιακό και συμπεριφορικό προφίλ των παιδιών και το αντιλαμβανόμενο στρες των γονέων τους και μετρήθηκε η κορτιζόλη τρίχας των παιδιών.

Αποτελέσματα:

Τα υψηλότερα επίπεδα κορτιζόλης τρίχας βρέθηκαν στα παιδιά που είχαν συννοσηρότητα ΔΕΠΥ και ΔΦΑ συγκριτικά με τα ΝΤ και τα παιδιά με ΔΕΠΥ ή ΔΦΑ. Στατιστικά σημαντικά υψηλότερες βαθμολογίες στις κλίμακες και υποκλίμακες του SSP2 έλαβαν τα παιδιά με ΝΑΔ συγκριτικά με τα ΝΤ. Στατιστικά σημαντικές διαφορές παρατηρήθηκαν στην κορτιζόλη τρίχας των παιδιών (ΝΑΔ και ΝΤ) μεταξύ υποεπεξεργασίας και τυπικής επεξεργασίας έναντι υπερεπεξεργασίας αισθητηριακών ερεθισμάτων. Στην ομάδα των παιδιών με ΝΑΔ εντοπίστηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στην κορτιζόλη τρίχας ανάμεσα σε παιδιά που είναι υπερευαίσθητα σε αισθητηριακά ερεθίσματα και σε παιδιά με τυπική αισθητηριακή επεξεργασία, με τα αισθητηριακά υπερευαίσθητα παιδιά να έχουν υψηλότερες συγκεντρώσεις κορτιζόλης τρίχας.

Συμπεράσματα:

Οι αισθητηριακές διαταραχές συσχετίστηκαν θετικά με την ύπαρξη ΝΑΔ, υψηλότερων επιπέδων κορτιζόλης τρίχας, επικοινωνιακών ελλειμμάτων, συμπεριφορικών προβλημάτων και αυξημένου αντιλαμβανόμενου γονεϊκού στρες.

ΕΑ-15

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΓΝΩΣΙΑΣ ΣΕ ΓΝΩΣΤΑ ΝΕΥΡΟΓΕΝΕΤΙΚΑ ΣΥΝΔΡΟΜΑ

Μαρία Δημάκη, Θεόδωρος Θεοδωρόπουλος, Χρυσάνθη Σιταρά, Ελένη Τριανταφυλλάκη, Αμαρυλλίς-Χρυσή Μαλεγιαννάκη

Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα

Σκοπός εργασίας:

Η Κοινωνική Νόηση αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Σκοπός της παρούσας συγκριτικής συστηματικής ανασκόπησης είναι η διερεύνηση και σύγκριση του τρόπου με τον οποίο διαφορετικά νευρογενετικά σύνδρομα επηρεάζουν τις κοινωνικές και επικοινωνιακές δεξιότητες.

Υλικά και Μέθοδος:

Πραγματοποιήθηκε συστηματική ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας, εστιάζοντας στα σύνδρομα Williams, Angelman, Down, Εύθραυστο Χ, και Prader-Willi. Χρησιμοποιήθηκαν βάσεις δεδομένων (π.χ., PubMed, PsycINFO) και συγκεκριμένοι όροι αναζήτησης ("Social Cognition", "Neurogenetic Syndromes", "Comparative Phenotype"). Επιλέχθηκαν μελέτες που συνέκριναν την κοινωνική νόηση και το συμπεριφορικό φαινότυπο μεταξύ των συνδρόμων.

Αποτελέσματα:

Τα σύνδρομα παρουσιάζουν διαφορετικά προφίλ στην κοινωνική νόηση. Συγκεκριμένα, το Σύνδρομο Williams χαρακτηρίζεται από υψηλή ώθηση για κοινωνική αλληλεπίδραση, η οποία, ωστόσο, εκφράζεται μέσω ενός άκαμπτου κοινωνικού ρεπερτορίου. Αντίθετα, το Σύνδρομο Angelman συνδυάζει σοβαρή νοητική καθυστέρηση με χαρακτηριστική χαρούμενη διάθεση. Στο Σύνδρομο Down, παρατηρείται νοητική καθυστέρηση, ελλείμματα ομιλίας/γλώσσας και σύγχυση συναισθημάτων. Το Σύνδρομο Εύθραυστο Χ (σχετιζόμενο με μετάλλαξη FMR1) οδηγεί σε κοινωνική αποφυγή και καθυστέρηση ομιλίας, ενώ το Σύνδρομο Prader-Willi χαρακτηρίζεται από υποτονία, υπερφαγία και μειωμένες κοινωνικές δεξιότητες. Η νευροψυχολογική επιστήμη καταδεικνύει τη σύνδεση των εγκεφαλικών μηχανισμών με τα ελλείμματα αυτά.

Συμπεράσματα:

Η διαφορετική νευρογενετική βάση οδηγεί σε διακριτά κοινωνικο-γνωστικά προφίλ. Η κατανόηση αυτών των διαφορών είναι κρίσιμη για την κάλυψη του ερευνητικού κενού και την ανάπτυξη εξατομικευμένων παρεμβάσεων που ενισχύουν τις επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες, προάγοντας την ένταξη και τη συμπερίληψη.

ΕΑ-16

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΕΩΜΑΤΟΣ ΔΑΚΡΥΩΝ ΣΕ ΝΕΥΡΟΤΥΠΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΣΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

Φώτογλου Α^{1,2}, Σαμιωτάκη Μ³, Ρούνη Γ³, Ανεσιάδου Σ¹, Κανακά Χρ², Νικολαΐδης Ν^{4*}, Περβανίδου Π^{1*}

1. Μονάδα Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο Παιδών «Η Αγία Σοφία».
2. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Η Επιστήμη του Στρες και η Προαγωγή Υγείας», Ιατρική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.
3. Ινστιτούτο Βιοκαινοτομίας, Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμινγκ», Αθήνα.
4. Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κύπρου.

*Ισοτίμη συνεισφορά.

Σκοπός

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση του πρωτεώματος των δακρύων σε παιδιά με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας, σε σύγκριση με τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά, με στόχο την ταυτοποίηση πιθανών μοριακών μονοπατιών που σχετίζονται με την παθογένεση της διαταραχής του φάσματος του αυτισμού.

Υλικά και Μέθοδος

Στη μελέτη συμμετείχαν 15 παιδιά με διαγνωσμένη διαταραχή του φάσματος του αυτισμού υψηλής λειτουργικότητας ηλικίας 4–9 ετών, καθώς και 15 υγιείς μάρτυρες αντίστοιχης ηλικίας και φύλου. Η πρωτεωμική ανάλυση πραγματοποιήθηκε με υγρή χρωματογραφία σε συνδυασμό με διαδοχική φασματομετρία μάζας (LC-MS/MS). Η αναγνώριση και ποσοτικοποίηση των πρωτεϊνών βασίστηκε σε προσέγγιση Data-Independent Acquisition με χρήση αλγορίθμου τεχνητών νευρωνικών δικτύων (DIA-NN).

Αποτελέσματα

Από τα δείγματα δακρύων που συλλέχθηκαν, αναγνωρίστηκαν συνολικά 4.213 πρωτεΐνες. Σημαντικός αριθμός εξ αυτών παρουσίασε διαφορική έκφραση μεταξύ των δύο ομάδων. Οι πρωτεΐνες με τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση συμμετείχαν κυρίως σε βιολογικές διεργασίες που σχετίζονται με την ανοσολογική απόκριση, τη βιοσύνθεση στεροειδών ορμονών, την ομοιοστάση λιπιδίων, το σύστημα του συμπληρώματος και τη βιολογική αποτοξίνωση.

Συμπεράσματα

Η πρωτεωμική ανάλυση των δακρύων ανέδειξε διακριτό πρωτεωμικό προφίλ στα παιδιά με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας συγκριτικά με τους υγιείς μάρτυρες, υποδηλώνοντας την ύπαρξη απορυθμισμένων μοριακών μονοπατιών που πιθανώς συμβάλλουν στην παθογένεση του αυτισμού. Οι ενδοομαδικές διαφοροποιήσεις ενδέχεται να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη βιοδεικτών, ικανών να συμβάλουν στην έγκαιρη ανίχνευση και παρακολούθηση μακροπρόθεσμων επιπλοκών της διαταραχής του φάσματος του αυτισμού.

ΕΑ-17

Μητρική Παχυσαρκία στην Κύηση και Νευροαναπτυξιακή Έκβαση

Ελευθεριάδη Α.¹, Κουλουράκη Σ.¹, Μπελεγρίνος Α.², Ελευθεριάδης Μ.¹, Περβανίδου Π.²

1 Β' Μαιευτική- Γυναικολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Αρεταίειο Νοσοκομείο

2 Μονάδα Αναπτυξιακής και Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο Παίδων "Η Αγία Σοφία"

Σκοπός:

Ένας αυξανόμενος αριθμός δεδομένων, προερχόμενα τόσο από επιδημιολογικές μελέτες όσο και από έρευνα σε πειραματόζωα, ενισχύει την συσχέτιση μεταξύ της ενδομήτριας έκθεσης στην παχυσαρκία και διαφόρων δυσμενών νευροαναπτυξιακών και νευροψυχιατρικών εκβάσεων στους απογόνους. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας, διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού, νοητική υστέρηση, εγκεφαλική παράλυση, αγχώδεις διαταραχές και κατάθλιψη.

Υλικά και Μέθοδος:

Δύο ανεξάρτητοι κριτές πραγματοποίησαν διεξοδική αναζήτηση στις βάσεις δεδομένων Medline/PubMed και Google Scholar, προκειμένου να διερευνηθεί η σχέση μεταξύ της μητρικής παχυσαρκίας κατά την διάρκεια της κύησης και πιθανών νευροαναπτυξιακών εκβάσεων. Στον αλγόριθμο αναζήτησης χρησιμοποιήθηκε μια λίστα από λέξεις-κλειδιά, όπως μητρική διατροφή, νευροανάπτυξη και νευροψυχιατρικές διαταραχές. Στην μελέτη συμπεριλήφθησαν όλα τα είδη ερευνητικών μελετών που δημοσιεύτηκαν μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024 και δεν εφαρμόστηκαν άλλα κριτήρια αποκλεισμού, πέρα από την δημοσίευση σε γλώσσα εκτός της αγγλικής και την μη προσβασιμότητα του πλήρους κειμένου.

Αποτελέσματα:

Τα υπάρχοντα στοιχεία αναφορικά με τους πιθανούς μηχανισμούς μέσω των οποίων η μητρική παχυσαρκία μπορεί να επηρεάσει την νευροανάπτυξη και τον εμβρυικό προγραμματισμό, όπως η φλεγμονή, το οξειδωτικό στρες, η ορμονική δυσλειτουργία, οι αλλοιώσεις στο μικροβίωμα, επιγενετικοί μηχανισμοί, καθώς και στοιχεία από μελέτες σε πειραματόζωα, συνοψίστηκαν σε αυτήν την ανασκόπηση.

Συμπεράσματα:

Η μητρική παχυσαρκία φαίνεται να σχετίζεται συνολικά με διάφορες νευροψυχιατρικές και νευροαναπτυξιακές διαταραχές. Ωστόσο, απαιτούνται περισσότερο αξιόπιστα δεδομένα από μελλοντικές μελέτες προκειμένου να τεκμηριωθεί η συσχέτιση αυτή, αλλά και ο σχεδιασμός κλινικών μελετών, οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τον ρόλο πιθανών συγχυτικών παραγόντων, όπως γενετικοί παράγοντες και αλληλεπιδράσεις γονιδίων-περιβάλλοντος.

ΕΑ-18

ΨΗΦΙΑΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ eSEL: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ρετάλης Σ., Αλοΐζου Β.
Tomansa Ltd

ΣΚΟΠΟΣ

Είναι επιστημονικά αποδεκτό ότι οι Κοινωνικο-Συναισθηματικές Δεξιότητες (ΚΣΔ) αποτελούν τη θεμελιώδη βάση για την ακαδημαϊκή επιτυχία και τη δια βίου ψυχική υγεία. Η εργασία αφορά στη νέα προσέγγιση του έργου Erasmus+ «eSEL: Enhancing Social-Emotional Learning Assessment in Kindergarten Education: A Training Program for Teachers». Στόχος είναι η ενίσχυση της εκπαίδευσης και αξιολόγησης των Κοινωνικο-Συναισθηματικών Δεξιοτήτων (ΚΣΔ) σε παιδιά προσχολικής ηλικίας (4-6 ετών), με βάση τις πέντε βασικές ικανότητες του μοντέλου CASEL: Αυτογνωσία, Αυτοδιαχείριση, Κοινωνική Επίγνωση, Δεξιότητες Σχέσεων, Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων.

Έτσι, αναπτύσσεται το «eSEL Toolkit», ένα ολοκληρωμένο ψηφιακό εργαλείο που θα υποστηρίζει πολυμεθοδική αξιολόγηση. Τα ψηφιακά συστατικά θα περιλαμβάνουν τη χαρτογράφηση των υποκλιμάκων του ερωτηματολογίου SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) με τις ικανότητες CASEL, μία σειρά από ψηφιακά mini-games και Λίστες Παρατήρησης με βάση προτεινόμενα εκπαιδευτικά microtasks (πλατφόρμες όπως το Kinems, θα αξιοποιηθούν) για στοχευμένη εκπαίδευση των μικρών μαθητών. Όλα τα δεδομένα θα συλλέγονται ψηφιακά από μία εξειδικευμένη πλατφόρμα και θα συνδυάζονται σε ένα Συνοπτικό Φύλλο Προφίλ ΚΣΔ ανά παιδί. Θα ακολουθήσει πιλοτική εφαρμογή 7 μηνών σε σχολεία σε Ελλάδα, Κύπρο και Μάλτα. Η διαθεσιμότητα του eSEL Toolkit σε Ελληνικά και Αγγλικά θα μεγιστοποιήσει τον αντίκτυπο του έργου.

Το eSEL Toolkit θα αποτελέσει μια καινοτόμο και πρακτική λύση για την ενσωμάτωση της αξιολόγησης και εκπαίδευσης ΚΣΔ στην καθημερινότητα του Νηπιαγωγείου. Η υιοθέτηση των ψηφιακών μέσων και πλατφορμών κίνησης θα αναδείξει έναν βασικό μοχλό για την καλλιέργεια ολοκληρωμένων δεξιοτήτων ζωής.

EA-19

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΤΕΡΟΓΕΝΕΙΑ ΕΠΙΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΠΑΘΕΙΑΣ ΤΥΠΟΥ 9 (DEE9)

Σαράντη Σ.¹, Βελτρά Δ.^{1,2}, Καμπουράκη Α.¹, Τηλέμης Φ.-Ν.^{1,2}, Τσιντή Μ.³, Πετροπούλου Θ.³, Σοφοκλέους Σ.¹, Κοσμά Κ.¹, Μακρυθανάσης Π.^{1,4,5}

1Εργαστήριο Ιατρικής Γενετικής, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ, Ελλάδα

2Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Μελέτης και Αντιμετώπισης Γενετικών και Κακοηθών Νοσημάτων της Παιδικής Ηλικίας ΕΚΠΑ, Ελλάδα

3Α' Πανεπιστημιακή Παιδιατρική Κλινική, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ, Ελλάδα

4 Τμήμα Ιατρικής γενετικής και Ανάπτυξης, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Γενεύης, Ελβετία

5Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, Ελλάδα

Σκοπός

Η ανάδειξη της κλινικής ετερογένειας σε δύο οικογένειες με πιθανώς παθογόνες παραλλαγές στο γονίδιο PCDH19, το οποίο σχετίζεται με επιληπτική εγκεφαλοπάθεια τύπου 9 (DEE9).

Υλικά και Μέθοδος

Κλινική εκτίμηση των ασθενών των οικογενειών που προσήλθαν στο ΕΙΓ και καταγραφή οικογενειακού ιστορικού. Πραγματοποιήθηκε μοριακός έλεγχος με Whole Exome Sequencing (WES) στην πρώτη οικογένεια και Whole Genome Sequencing (WGS) στη δεύτερη.

Αποτελέσματα

- Πρώτη ασθενής: Κορίτσι 4 ετών με φυσιολογική ψυχοκινητική ανάπτυξη, χωρίς δυσμορφικά χαρακτηριστικά που εμφάνιζε επανειλημμένα επεισόδια απύρετων γενικευμένων τονικοκλονικών σπασμών και αφαιρέσεων από την ηλικία των 17 μηνών. Στο οικογενειακό ιστορικό της μητέρας αναφέρονται επεισόδια σπασμών στην ίδια, στην αδελφή, στη μητέρα και στη μητρική γιαγιά διαφορετικής βαρύτητας ανά περίπτωση.
- Δεύτερη ασθενής: Κορίτσι 22 μηνών με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή, χωρίς δυσμορφικά χαρακτηριστικά. Παρουσιάζει πυρετικούς και απύρετους εστιακούς σπασμούς από 15 μηνών. Η μητέρα και η μητρική γιαγιά είχαν ιστορικό σπασμών, ενώ από την πατρική πλευρά αναφέρονται πολλά μέλη με ψυχωσικές διαταραχές.

Στις δύο ασθενείς ανιχνεύθηκαν διαφορετικές πιθανώς παθογόνες παραλλαγές στο PCDH19, με φυλοσύνδετο (X-linked) - φυλοπεριοριζόμενο τρόπο κληρονόμησης, που δικαιολογεί την εμφάνιση βαρύτερου κλινικού φαινότυπου στα θήλεα μέλη των οικογενειών.

Συμπεράσματα

Οι περιπτώσεις αναδεικνύουν την κλινική ετερογένεια της DEE9, με διαφοροποιήσεις ως προς την ηλικία έναρξης, τον τύπο και τη βαρύτητα των κρίσεων, καθώς και τη νευροαναπτυξιακή πορεία. Η ανίχνευση παραλλαγών στο PCDH19 ενισχύει τη σημασία της γενετικής διερεύνησης για την ακριβή διάγνωση ασθενών με επιληπτικές κρίσεις, ενώ ο στοχευμένος έλεγχος των λοιπών προσβεβλημένων μελών, εκκρεμεί και μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην ορθότερη γενετική συμβουλευτική των οικογενειών.

1. Samanta, D., PCDH19-Related Epilepsy Syndrome: A Comprehensive Clinical Review. *Pediatr Neurol*, 2020. 105: p. 3-9.

E-POSTERS

EP-01 έως EP-28

EP-01

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ (ΔΑΦ) ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ :ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ

Συριοπούλου Θ. ¹, Μπαλία Μ. ¹, Λεκαδίτη Μ. ², Καρβούνης Μ. ^{1,3}

1ΠΜΣ Δημόσια Υγεία, Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας-Σχολή Δημόσιας Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής,

2 ΓΝΝΚ

3 Καθηγητής Ειδικής Αγωγής στην Παιδική και Εφηβική Ηλικία, Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας-Σχολή Δημόσιας Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Σκοπός της εργασίας:

Η μελέτη αποσκοπεί να παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη εικόνα της ΔΑΦ στη σχολική ηλικία, μέσω συγκριτικής ανάλυσης των διαφόρων προσεγγίσεων αξιολόγησης, ώστε να αναδειχθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αξιολόγησης της διαταραχής.

Υλικά και Μέθοδος:

Διενεργήθηκε δευτερογενής βιβλιογραφική έρευνα. Αναλύθηκαν επιστημονικά άρθρα και ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις που αφορούν τη διαδικασία αξιολόγησης της ΔΑΦ στη σχολική ηλικία. Πηγές αναζήτησης: PubMed, Scopus, PsycINFO.

Λέξεις-κλειδιά: “αυτισμός”, “αξιολόγηση”, “σχολική ηλικία”, “εργαλεία αξιολόγησης”, “συνεργασία”

Αποτελέσματα:

Κεντρική θέση κατέχουν τα ψυχομετρικά εργαλεία, τα οποία παρέχουν αντικειμενική αξιολόγηση των χαρακτηριστικών του αυτισμού, όπως η κοινωνική επικοινωνία και η κοινωνική αλληλεπίδραση, οι δυσκολίες στις συναισθηματικές εκφράσεις και η συχνή υπερευαίσθησία σε περιβαλλοντικά ερεθίσματα. Ωστόσο, παρατηρούνται περιορισμοί που αφορούν τη δυνατότητα πλήρους αποτύπωσης των πολύπλευρων κοινωνικών, συναισθηματικών και γνωστικών δυσκολιών που χαρακτηρίζουν αυτές τις ηλικιακές ομάδες. Η συνδυασμένη χρήση αυτών των εργαλείων έχει αποδειχθεί ότι ενισχύει σημαντικά την ακρίβεια της διάγνωσης, καθώς κάθε εργαλείο καλύπτει διαφορετικές πτυχές του φαινομένου. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν επίσης ότι η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αξιολόγησης εξαρτάται άμεσα από την εμπειρία, την εξειδίκευση και την υποκειμενική κρίση των επαγγελματιών που την διεξάγουν. Οι αξιολογητές που έχουν υποβληθεί σε συνεχή επιμόρφωση και που εφαρμόζουν μια διεπιστημονική προσέγγιση, με τη συνδυασμένη χρήση των εργαλείων, καταφέρνουν να μειώσουν τα περιθώρια υποκειμενικότητας και να επιτύχουν υψηλότερα διαγνωστικά αποτελέσματα.

Συμπεράσματα:

Η αξιολόγηση του αυτισμού παραμένει μία περίπλοκη διαδικασία. Η ανάγκη για μια πιο εξατομικευμένη προσέγγιση είναι αναγκαία. Απαιτείται η ανάπτυξη νέων διαγνωστικών εργαλείων και η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των ειδικών.

Η ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση αποτελεί το κλειδί για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της αξιολόγησης της διαταραχής.

EP-02

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΠΡΑΞΙΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΥΣΦΑΓΙΑ: ΝΕΟΤΕΡΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Μπάτσου Η., Θεοδοκά Υ., Παπαδοπούλου Σ.

Τμήμα Λογοθεραπείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Σκοπός εργασίας:

Η παρούσα εργασία στοχεύει να παρουσιάσει τα πρόσφατα δεδομένα για την παιδική απραξία της ομιλίας (ΠΑΟ) και τη δυσφαγία, καθώς και να αναδείξει τον ρόλο των νέων τεχνολογιών και των διεπιστημονικών προσεγγίσεων στη διάγνωση και θεραπεία.

Υλικά και Μέθοδος:

Πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση της διεθνούς και ελληνικής βιβλιογραφίας (2007–2025) σε βάσεις δεδομένων (PubMed, Scopus, Web of Science) και ανάλυση πρωτοκόλλων που σχετίζονται με αξιολόγηση και θεραπεία παιδιών με ΠΑΟ και δυσφαγία. Εξετάστηκαν έγκριτες κατευθυντήριες οδηγίες (ASHA, διεθνείς τεχνικές αναφορές), διαγνωστικά εργαλεία (π.χ. DEMSS, Kaufman Speech Praxis Test) και τεχνολογικές παρεμβάσεις (τηλεθεραπεία, εφαρμογές, επαυξητική και εναλλακτική επικοινωνία, βιοανάδραση, εικονική πραγματικότητα).

Αποτελέσματα:

Η βιβλιογραφία επιβεβαιώνει ότι η ΠΑΟ αποτελεί νευρογενή διαταραχή του κινητικού προγραμματισμού, με κύρια διαγνωστικά κριτήρια την ασυνέπεια λαθών, τις διαταραγμένες μεταβάσεις και την ακατάλληλη προσωδία. Η δυσφαγία στα παιδιά συνδέεται με σοβαρές επιπτώσεις στη θρέψη και ποιότητα ζωής. Τα δομημένα εργαλεία αξιολόγησης βοηθούν στη διαφοροδιάγνωση και στον καθορισμό θεραπευτικών στόχων. Οι νέες τεχνολογικές εφαρμογές ενισχύουν την εξατομίκευση της παρέμβασης και βελτιώνουν την πρόσβαση, τη συμμόρφωση και την αποτελεσματικότητα.

Συμπεράσματα:

Η διεπιστημονική συνεργασία σε συνδυασμό με την αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών αποτελεί βασικό παράγοντα για την αποτελεσματική αποκατάσταση της παιδικής απραξίας ομιλίας και της δυσφαγίας. Απαιτείται περαιτέρω έρευνα για την τεκμηρίωση της μακροπρόθεσμης αποτελεσματικότητας και την ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων σταθμισμένων στην ελληνική γλώσσα.

EP-03

ΤΡΟΦΙΚΗ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Κούτρου Ν., Μπαχού Κ.

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Σκοπός της παρουσίασης είναι η ολοκληρωμένη ενημέρωση των συμμετεχόντων σε θέματα που άπτονται της τροφικής επιλεκτικότητας, ένα θέμα που τα ερευνητικά του δεδομένα απασχολούν γιατρούς και γονείς καθώς αυξάνεται ο αριθμός των παιδιών των οποίων η ανησυχία οφείλεται στη δυσφορία που νιώθουν σε σχέση με την σίτιση και τα γεύματα αυξάνεται.

Η τροφική επιλεκτικότητα ορίζεται ως η άρνηση του παιδιού να σιτιστεί με ορισμένες ομάδες τροφίμων ή τροφές με συγκεκριμένες υφές, στερεά ή υγρά περισσότερο από το διάστημα του ενός μήνα.

Η διαφορά ανάμεσα στην επιλεκτική και την προβληματική σίτιση έγκειται σε συγκεκριμένα κριτήρια που αφορούν το χρονικό διάστημα των προτιμήσεων αλλά και την ποικιλία των τροφών με τις οποίες προτιμούν να σιτίζονται.

Συμπτώματα όπως ο μειωμένος αριθμός τροφών, η αποφυγή ολόκληρων ομάδων, η πρόσληψη τροφών με ομοιότητες σε γεύση, χρώματα ή υφές, οι στοματοκινητικές επίσης δυσκολίες, όπως και το πιθανό ιστορικό ΓΟΠ αποτελούν τις πιο κύριες αιτίες παραπομπής του παιδιού ή του ενήλικα. Οι αιτίες φαίνονται να είναι πολυπαραγοντικές και να αφορούν ιατρικούς, νευροαναπτυξιακούς, αισθητηριακούς και περιβαλλοντικούς λόγους.

Το παρόν ζήτημα παρουσιάζει σημαντικά ερευνητικά δεδομένα επιπολασμού θέλοντας 1 στα 4 παιδιά να παρουσιάζει κάποια μορφή επιλεκτικής σίτισης. Οι τιμές αυξάνονται σημαντικά σε ειδικές ομάδες (αναπτυξιακών ή νοητικών δυσκολιών καθώς φτάνει το 80%).

Ως εκ τούτου, παρουσιάζεται επιτακτική ανάγκη η θεραπεία σίτισης να χρήζει ολιστικής διεπιστημονικής προσέγγισης αποτελούμενης αναπτυξιολόγων, παιδιάτρων και εξειδικευμένων θεραπειών σίτισης.

Τόσο η διεπιστημονική ομάδα όσο το γονεϊκό και σχολικό περιβάλλον καλείται να αποφασίσει την κατάλληλη μέθοδο παρέμβασης, ανάλογη της συμπτωματολογίας και του προφίλ του παιδιού. Ενδεικτικά, οι θεραπευτές στην Ελλάδα τείνουν να χρησιμοποιούν τα ακόλουθα προγράμματα: SOS FEEDING APPROACH, GET PERMISSION, CAN EAT, FEED THE PEDS SCREENING, AEIOU, MORE, FOCUS, SOFFI.

Η ποιότητα και η εξέλιξη της θεραπείας συνδέονται και στηρίζονται άμεσα στην εκπαίδευση και στη συμμετοχή της οικογένειας εν συνεχεία της συμβολής του σχολικού περιβάλλοντος.

EP-04

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟΥ ΑΓΧΟΥΣ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ (ΔΑΦ)

Αθανασίου Α.¹, Αγουρόπουλος Α.²

¹ Χειρουργός Οδοντίατρος, Απόφοιτος Τμήματος Οδοντιατρικής ΕΚΠΑ

² Επίκουρος Καθηγητής, Εργαστήριο Παιδοδοντιατρικής, Τμήμα Οδοντιατρικής, ΕΚΠΑ

Σκοπός:

Η οδοντιατρική προσέγγιση παιδιών με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ) αποτελεί πρόκληση λόγω των ιδιομορφιών στη συμπεριφορά, την επικοινωνία και την ανταπόκριση στα αισθητηριακά ερεθίσματα που παρουσιάζουν. Σκοπός της εργασίας είναι η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με τις στρατηγικές διαχείρισης του οδοντιατρικού άγχους στα παιδιά με ΔΑΦ.

Υλικά & Μέθοδος:

Έγινε αναζήτηση στις βάσεις δεδομένων PubMed, Google Scholar και Scopus, περιορισμένη σε μελέτες από το 2014 έως το 2025, στα αγγλικά και λέξεις κλειδιά: «dental anxiety», «autism spectrum disorder», «behavior management», «pediatric dentistry».

Αποτελέσματα:

Οι κλασικές τεχνικές διαμόρφωσης της συμπεριφοράς, όπως η μέθοδος «πες – δείξε – κάνε», έχουν περιορισμένη αποτελεσματικότητα, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των παιδιών με ΔΑΦ. Η χρήση οπτικών εκπαιδευτικών εργαλείων, όπως κοινωνικών ιστοριών, εικονογραφημένων αλληλουχιών και μοντελοποίησης μέσω βίντεο, επιφέρει σημαντική μείωση του οδοντιατρικού άγχους, προάγοντας την κατανόηση των διαδικασιών. Η ενσωμάτωση τους σε ψηφιακά μέσα ενισχύει περαιτέρω την αποτελεσματικότητά τους. Παράλληλα, η δημιουργία αισθητηριακά προσαρμοσμένων οδοντιατρικών χώρων και αισθητηριακά φιλικών συνθηκών οδοντιατρικής εξέτασης, μέσω χρήσης χαμηλού φωτισμού, ακουστικών ακύρωσης θορύβου ή μουσικής, βελτιώνουν την ανταπόκριση των παιδιών στη θεραπεία. Η ενεργός συμμετοχή των φροντιστών και η από μικρή ηλικία επίσκεψη στο οδοντιατρείο ενισχύουν την εξοικείωση με το οδοντιατρικό περιβάλλον, ενώ είναι αναγκαία η διεπιστημονική συνεργασία και η συνεχής επιμόρφωση των επαγγελματιών για την παροχή βέλτιστης οδοντιατρικής φροντίδας.

Συμπεράσματα:

Η αξιοποίηση των οπτικών εργαλείων και η αισθητηριακή προσαρμογή του οδοντιατρικού περιβάλλοντος συμβάλλουν στη μείωση του άγχους των παιδιών με ΔΑΦ. Η εξατομικευμένη οδοντιατρική φροντίδα σε συνδυασμό με τη διεπιστημονική συνεργασία βελτιώνουν την ποιότητα της οδοντιατρικής τους εμπειρίας.

EP-05

ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Βαρελά Παναγιώτα ¹, Τόγκας Κωνσταντίνος ², Παπαθανασίου Ιωάννα ³, Μαυροφόρου Άννα ³, Σαρίδη Μαρία ³, Τόσκα Αικατερίνη ³

1. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας
2. Κοινωνικός λειτουργός-Ψυχολόγος Υγείας, Ph.D., Postdoc
3. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Λάρισα

Εισαγωγή:

Η συμμετοχή των εφήβων στη λήψη αποφάσεων μπορεί να οδηγήσει σε αναπτυξιακά οφέλη, σε αυξημένη αυτοεκτίμηση και σε βελτιωμένες γνωστικές ικανότητες, ενώ μπορεί να αφορά και σε κλινικές αποφάσεις, ενισχύοντας την υπευθυνότητα και το αίσθημα ελέγχου των παιδιών σχετικά με την υγεία τους.

Σκοπός:

Η καταγραφή και αξιολόγηση της συμμετοχής των εφήβων στη λήψη αποφάσεων για θέματα που αφορούν τη ζωή τους.

Υλικό-Μέθοδος:

Πραγματοποιήθηκε συγχρονική έρευνα σε δείγμα 300 εφήβων 12-17 ετών σε έξι σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Λάρισας. Το εργαλείο της μελέτης αποτέλεσε το Children and Adolescent Participation in Decision Making Questionnaire (CAP-DMQ, ενώ η στατιστική ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το SPSS, v. 29.

Αποτελέσματα:

Η πλειοψηφία του δείγματος ήταν κορίτσια (60,24%) και η μέση ηλικία ήταν 14,75 έτη (SD= 1,83). Η μέση βαθμολογία στο CAP-DMQ ήταν 45,28 (SD = 12,82), υποδεικνύοντας υψηλό επίπεδο συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Το υψηλότερο επίπεδο συμμετοχής παρατηρήθηκε στο στοιχείο 8 («Οι νέοι θα πρέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων»), και το χαμηλότερο στο στοιχείο 4 («Μου παρέχονται όλες οι πληροφορίες για να λάβω μια απόφαση»). Δε βρέθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στη βαθμολογία του ερωτηματολογίου CAPDMQ, ούτε σημαντική συσχέτιση της ηλικίας με το σκορ στο ίδιο ερωτηματολόγιο.

Συμπεράσματα:

Οι έφηβοι παρουσιάζουν υψηλό επίπεδο συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων που τους αφορούν, ενώ δε βρέθηκαν σημαντικές διαφορές σε σχέση με το φύλο και την ηλικία. Απαιτούνται μελλοντικές έρευνες με μεγαλύτερο δείγμα και μεγαλύτερη γεωγραφική εκπροσώπηση, προκειμένου να επιβεβαιωθούν αυτά τα αποτελέσματα.

EP-06

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΒΡΕΦΗ ΜΕ ΠΡΩΡΟΤΗΤΑ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ Ή ΑΛΛΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ: ΜΙΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ
Δρογαλά Α.¹, Δρογαλάς Π.², Στάμου Λ.³

1. Φυσικοθεραπεύτρια ΡΤ, Μουσικοθεραπεύτρια ΜΤ – ΜΑ
2. Φυσικοθεραπευτής, ΡΤ
3. Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Εισαγωγή

Η φυσικοθεραπεία σε βρέφη με προωρότητα ή αναπτυξιακές διαταραχές αποτελεί μια αναγκαία αλλά απαιτητική διαδικασία, καθώς μπορεί να συνοδεύεται από στρες και κλάμα. Η μουσικοθεραπεία έχει αποδειχθεί ότι βελτιώνει τα ζωτικά σημεία των βρεφών, μειώνει το άγχος και ενισχύει την ψυχοκινητική τους ανάπτυξη. Πρόσφατα δεδομένα δείχνουν ότι μπορεί να ενδυναμώσει και την ίδια τη φυσικοθεραπευτική παρέμβαση.

Σκοπός

Η μελέτη αποσκοπεί στην ανάδειξη της συμβολής της μουσικής/μουσικοθεραπείας κατά τη φυσικοθεραπεία βρεφών με προωρότητα, αναπτυξιακές ή άλλες διαταραχές, εντός και εκτός ΜΕΝΝ, ώστε να υποβοηθηθεί η πολύ σημαντική αλλά δύσκολη διαδικασία της φυσικοθεραπείας στα βρέφη.

Υλικό και Μέθοδος

Πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανασκόπηση (1980–2022) με εντοπισμό και ανάλυση μελετών που εξετάζουν τη συνδυαστική εφαρμογή μουσικής/μουσικοθεραπείας και φυσικοθεραπείας σε βρέφη με προωρότητα, αναπτυξιακή, αναπνευστική ή νευρομυοσκελετική διαταραχή.

Αποτελέσματα

Ο συνδυασμός μουσικοθεραπείας και φυσικοθεραπείας εμφάνισε στατιστικά σημαντικά οφέλη: βελτίωση βιο-φυσιολογικών λειτουργιών και νευροκινητικής ανάπτυξης των βρεφών, μείωση στρες, πόνου και επεισοδίων κλάματος, καθώς και συντόμευση της παραμονής τους στη ΜΕΝΝ. Επιπλέον, τα βρέφη εμφάνισαν υψηλότερα επίπεδα απόλαυσης, ενώ οι γονείς δήλωσαν μεγαλύτερη ικανοποίηση και ανακούφιση.

Συμπεράσματα

Τα ευρήματα αναδεικνύουν την προοπτική ένταξης μουσικοθεραπείας στη φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση βρεφών, ενισχύοντας τις στρατηγικές πρώιμης παρέμβασης. Η περαιτέρω έρευνα κρίνεται απαραίτητη για την κλινική τεκμηρίωση και εδραίωση των παρεμβάσεων αυτών στη χώρα.

EP-07

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΚΟΡΙΤΣΙΟΥ ΜΕ ΝΕΥΡΟΙΝΩΜΑΤΩΣΗ ΤΥΠΟΥ 1 ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Γιαννακοπούλου Ε.¹, Μεντεσίδου Α.², Μπουρούσης Ε.³

1. Ονειροδόρμιο (by i.c.Can) – Κέντρο Ειδικών Θεραπειών, Αθήνα

2. Επιμελήτρια Παιδιατρικής – Α' Παιδιατρική κλινική, Γ.Ν. Παιδών «Π.&Α. Κυριακού», Αθήνα

3. Επιμελητής Νεογνολογίας – Γ.Ν.Μ. «Έλενα Βενιζέλου», Αθήνα

Εισαγωγή:

Η νευροϊνωμάτωση τύπου 1 (NF1) είναι γενετικό νευροδερματικό νόσημα με αυτοσωμικό επικρατή τύπο κληρονομικότητας. Αποτελεί πολυσυστηματική διαταραχή, που χαρακτηρίζεται από πολλαπλές café-au-lait κηλίδες στο δέρμα, καλοήγη νευρινώματα, μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς. Η νόσος έχει συχνότητα 1:2500 – 3000 γεννήσεις και προκαλείται από μεταλλάξεις του γονιδίου NF1. Στο 50% των περιπτώσεων έχουν περιγραφεί de novo παραλλαγές.

Σκοπός:

Περιγραφή περίπτωσης κοριτσιού με ιστορικό NF1 και μαθησιακές δυσκολίες.

Υλικό-Μέθοδοι:

Κορίτσι 8 ετών με ατομικό αναμνηστικό NF1 παραπέμπεται στο κέντρο μας λόγω μαθησιακών δυσκολιών. Παρουσιάζει ήπια γνωστικά ελλείμματα στο μάθημα της Γλώσσας και ήπιες δυσκολίες στα Μαθηματικά (νοερές πράξεις). Στην αναγνωστική της δεξιότητα παρατηρείται ήπια δυσκολία σε πολυσύλλαβες λέξεις. Παρακολουθεί τμήμα ένταξης με εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης 2 φορές εβδομαδιαίως από τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού και έχει γίνει πρόληψη μαθησιακών δυσκολιών από το νηπιαγωγείο. Γίνεται χρήση κειμενικών ειδών για τη βελτίωση της αναγνωστικής ευχέρειας και ταχύτητας. Γίνεται επεξεργασία της θεματικής ορθογραφίας με την εικονογραφημένη μέθοδο και την οργάνωση οικογενειών λέξεων. Στην Ελληνική Κλίμακα Νοημοσύνης (WISC-V^{GR}), η γενική νοητική ικανότητα τοποθετείται εντός των ορίων του μέσου όρου ανάπτυξης και λειτουργικότητας.

Αποτελέσματα:

Η διάγνωση της NF1 τέθηκε σε ηλικία 1 έτους, στα πλαίσια διερεύνησης πολλαπλών café-au-lait κηλίδων, με ανεύρεση της παραλλαγής p.Lys2354X (c.7060A>T) στο γονίδιο NF1. Η συγκεκριμένη παραλλαγή δεν έχει περιγραφεί στη διεθνή βιβλιογραφία

Συμπεράσματα:

Η NF1 αποτελεί γενετική διαταραχή που προκαλεί συχνά μαθησιακές δυσκολίες, κυρίως προβλήματα με την ανάγνωση, τα μαθηματικά, την προσοχή, τη γλώσσα και τις κινητικές δεξιότητες. Η έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση είναι σημαντική για την βελτίωση της ακαδημαϊκής προόδου του παιδιού.

EP-08

Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή και Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος: σημεία επικάλυψης και προβληματισμού

Δεσύλλα Βασιλική

Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών - Λογοθεραπευτών - Ομάδα Ειδικού Ενδιαφέροντος για την Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή

Οι κλινικές τυπολογίες όλων των αναπτυξιακών διαταραχών βασίζονται σε αιτιολογικά κριτήρια ή στα συμπτώματα που παρατηρούνται (Felix, 2020).

Η Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή είναι μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή, που χαρακτηρίζεται από επίμονα ελλείμματα στην παραγωγή και κατανόηση του λόγου, τα οποία είναι εμφανή στα πρώτα αναπτυξιακά στάδια της ζωής ενός παιδιού και εμμένουν στην ενήλικη ζωή. Τα ελλείμματα αυτά εστιάζονται στην μορφολογία, στο περιεχόμενο και την πραγματολογία. Επιπλέον, η ΑΓΔ εκδηλώνεται τις περισσότερες φορές σε συννοσηρότητα με άλλες διαταραχές (Bishop et al., 1997).

Η Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος είναι επίσης μία νευροαναπτυξιακή διαταραχή, που χαρακτηρίζεται από επίμονα ελλείμματα στην επικοινωνία, την αμοιβαία κοινωνική αλληλεπίδραση σε διαφορετικά κοινωνικά πλαίσια καθώς και περιορισμένες, επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές, ενδιαφέροντα και δραστηριότητες. Η πραγματολογία του λόγου στην ΔΑΦ παρουσιάζει ελλείμματα (Filipe et al. 2020) και, παρόλο που η γλωσσική διαταραχή δεν είναι απαραίτητο διαγνωστικό κριτήριό της, είναι στενά συνδεδεμένη με τα κλινικά χαρακτηριστικά της, καθώς 63% των παιδιών με ΔΑΦ φαίνεται να παρουσιάζουν και γλωσσική διαταραχή (Baird et al., 2006. Levy et al., 2010).

Το προφίλ των παιδιών που εμπίπτουν και στις δύο διαταραχές χαρακτηρίζεται από ετερογένεια και επικάλυψη χαρακτηριστικών, όπως η πραγματολογία του λόγου (Matthews et al., 2018). Ο ορισμός τους ως διαφορετικές διαταραχές με κάποια κοινά χαρακτηριστικά ή ως διαφορετικές εκδηλώσεις της ίδιας παθολογίας που αναπτύσσονται σε ένα κοινό συνεχές είναι μία συζήτηση που απασχολεί ερευνητές και κλινικούς. Η εύστοχη διαφοροδιάγνωση εξασφαλίζει το σχεδιασμό αποτελεσματικών θεραπευτικών προγραμμάτων.

Η εν λόγω παρουσίαση στοχεύει στην κριτική θεώρηση της βιβλιογραφίας όσον αφορά στα κοινά χαρακτηριστικά και ειδικά την πραγματολογία του λόγου στην ΑΓΔ και στη ΔΑΦ.

EP-09

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΗΤΙΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΜΕ ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΡΟΩΡΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΕΛΕΙΟΜΗΝΑ ΒΡΕΦΗ

Σαββίδης Γεώργιος ¹, Τζητηρίδου Μαρία ¹, Τσακαλίδης Χρήστος ², Λιθοξοπούλου Μαρία ²
Κουλουκοργιώτης Βασίλειος
1) Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
2) Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σκοπός:

Η δυνατότητα πρώιμης ανίχνευσης συμπτωμάτων NSS (Neurological Soft Signs) σε παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας, στοχεύοντας στη δομημένη και έγκαιρη εξατομικευμένη παρέμβαση, ώστε να αντιμετωπιστούν δυσλειτουργίες στο κοινωνικό, σχολικό και οικογενειακό περιβάλλον.

Υλικά και μέθοδος:

Το δείγμα αποτελείται από 86 αγόρια και κορίτσια, ηλικίας 5 έως 12 ετών, με ιστορικό προωρότητας (γεννημένα πριν από την 34η εβδομάδα κύησης). Εξετάστηκε επίσης δείγμα τελειόμηνων παιδιών για ποσοτική και ποιοτική στατιστική σύγκριση. Για την αξιολόγηση των κινητικών δυσκολιών, χρησιμοποιήθηκαν τα εργαλεία "Structured Observation of Sensory Integration – Motor (SOSI-M)", "COP (Clinical Observations of Proprioception)" και "Beery-Buktenika Developmental Test of Visual-Motor Integration (VMI)", μαζί με ένα ερωτηματολόγιο γονέων. Η αξιολόγηση είναι τυποποιημένη για παιδιά ηλικίας 5 έως 14 ετών, με εσωτερική εγκυρότητα που κυμαίνεται από 0,66 έως 0,84, χρονική σταθερότητα στο 0,66 και αξιοπιστία μεταξύ αξιολογητών 0,98.

Αποτελέσματα:

Τα παιδιά που αξιολογήθηκαν χωρίστηκαν σε τρεις κατηγορίες: α) τελειόμηνα παιδιά, β) πρόωρα παιδιά (<34 εβδομάδων) χωρίς πρώιμη παρέμβαση και γ) πρόωρα παιδιά (<34 εβδομάδων) με πρώιμη παρέμβαση. Τα τελειόμηνα παιδιά έδειξαν σημαντικά καλύτερες βαθμολογίες στην αξιολόγηση, ωστόσο χρησιμοποιήθηκαν μόνο για στατιστική σύγκριση με τις άλλες δύο ομάδες.

Συμπεράσματα:

Τα πρόωρα παιδιά με πρώιμη παρέμβαση επέδειξαν καλύτερη οπτικοκινητική ολοκλήρωση, οπτική διάκριση και κινητικό σχεδιασμό. Τα πρόωρα παιδιά χωρίς έγκαιρη παρέμβαση, ειδικά εκείνα που γεννήθηκαν πριν από την 28η εβδομάδα κύησης, παρουσίασαν εμφανή προβλήματα.

EP-11

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΓΛΩΣΣΩΝ/ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΑΣΛΕΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ-ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ, ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΜΑΡΙΑ, ΚΙΤΣΩΝΑ ΜΑΡΙΑΝΑ, ΚΟΥΤΡΑΣ ΣΠΥΡΟΣ, ΚΟΥΤΣΙΑΝΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ, ΜΑΡΑΓΚΑΚΗ ΗΛΕΚΤΡΑ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΚΕΛΙΝΑ, ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΣΠΥΡΙΔΩΝΙΔΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών-Λογοθεραπευτών, Ομάδα Ειδικού Ενδιαφέροντος Διγλωσσίας-Πολυγλωσσίας

Σκοπός:

Η παρούσα μελέτη στοχεύει στη συλλογή στοιχείων και στην καταγραφή των επαγγελματιών ψυχικής υγείας που παρέχουν υποστήριξη σε δίγλωσσες/πολύγλωσσες οικογένειες, λόγω της ολοένα αυξανόμενης ανάγκης για παροχή ποιοτικών εξατομικευμένων αξιολογήσεων και παρεμβάσεων σε δίγλωσσα/πολύγλωσσα παιδιά. Συγκεκριμένα δόθηκε έμφαση στην εκπαίδευσή τους και στις μεθόδους αξιολόγησης που εφαρμόζουν. Παράλληλα, η παρούσα έρευνα αποσκοπεί στη δημιουργία ενός δικτύου επαγγελματιών που ασχολούνται με τον πολυγλωσσικό πληθυσμό, ενισχύοντας τη συνεργασία και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών.

Υλικά και Μέθοδος:

Δημιουργήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο 11 ανοιχτού και κλειστού τύπου ερωτήσεων σχετικά με την παροχή υπηρεσιών σε δίγλωσσες/πολύγλωσσες οικογένειες και το πολυγλωσσικό προφίλ των συμμετοχόντων. Διανεμήθηκε μέσω κοινωνικών δικτύων και επιστημονικών συλλόγων σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας.

Αποτελέσματα:

Συνολικά συμμετείχαν 117 επαγγελματίες ψυχικής υγείας (λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, ψυχολόγοι, εκπαιδευτικοί). Το 81 % δήλωσε ότι παρέχει υπηρεσίες σε δίγλωσσες/πολύγλωσσες οικογένειες. Ενώ μόνο το 46 % έχει λάβει σχετική εκπαίδευση για την αξιολόγηση και υποστήριξη αυτού του πληθυσμού. Παράλληλα καταγράφηκε μεγάλη ποικιλία μεθόδων και εργαλείων αξιολόγησης, χωρίς να προκύπτει ενιαίο πρότυπο πρακτικής.

EP-12

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 10-12 ΕΤΩΝ

Χρυσούλα-Συρματένια Μαχαίρα, Κωνσταντίνος Δούρος

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Παιδιατρική Πνευμονολογία», Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ, Αθήνα

Εισαγωγή

Η παιδική παχυσαρκία αποτελεί μείζον ζήτημα δημόσιας υγείας με αυξητική τάση παγκοσμίως. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του OECD, η Ελλάδα καταγράφει από τα υψηλότερα ποσοστά υπέρβαρων και παχύσαρκων παιδιών στην Ευρώπη, με σχεδόν το 40% του παιδικού πληθυσμού να επηρεάζεται. Η Μεσογειακή διατροφή (ΜΔ), σε συνδυασμό με σωματική άσκηση, μειώνει τον κίνδυνο μεταβολικών, καρδιαγγειακών και νευροεκφυλιστικών νοσημάτων. Ωστόσο, οι διατροφικές συνήθειες των παιδιών στην Ελλάδα έχουν στραφεί σε δυτικού τύπου πρότυπα, με αυξημένη κατανάλωση επεξεργασμένων τροφών και μειωμένη πρόσληψη φρούτων και λαχανικών.

Σκοπός

Η διερεύνηση της συσχέτισης διατροφικών προτύπων, σωματικής δραστηριότητας και επιπολασμού παιδικής παχυσαρκίας μέσω ανασκόπησης της βιβλιογραφίας.

Υλικό

Συμπεριλήφθηκαν μελέτες που εξέτασαν παιδιά σχολικής ηλικίας (10 – 12 ετών) και ανέλυσαν παραμέτρους σχετικές με διατροφή, σωματική δραστηριότητα, χρόνο οθόνης και κοινωνικοοικονομικούς δείκτες.

Μέθοδος

Ακολουθήθηκε ανασκοπική μεθοδολογία, με συγκριτική αποτίμηση δεδομένων που συσχέτιζαν το Δείκτη Μάζας Σώματος (ΔΜΣ) με την υιοθέτηση μεσογειακού ή δυτικού προτύπου, τη σωματική άσκηση και κοινωνικούς παράγοντες.

Αποτελέσματα

Η ανασκόπηση ανέδειξε υψηλό επιπολασμό παχυσαρκίας, που σχετίζεται με περιορισμένη συμμόρφωση στη ΜΔ, χαμηλή σωματική δραστηριότητα και αυξημένο χρόνο οθόνης. Ακόμη, χαμηλότερο κοινωνικοοικονομικό επίπεδο συνδέθηκε με μεγαλύτερο κίνδυνο υπέρβαρου. Αξιοσημείωτο είναι πως κατά την πανδημία COVID-19 καταγράφηκε βελτίωση ΔΜΣ και μεταβολικών δεικτών σε παιδιά με παχυσαρκία.

Συμπεράσματα

Η παιδική παχυσαρκία είναι πολυπαραγοντικό πρόβλημα που απαιτεί συνδυασμένες στρατηγικές πρόληψης. Η προώθηση της Μεσογειακής διατροφής, η ενίσχυση της καθημερινής φυσικής δραστηριότητας και η αξιοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων μπορούν να αποτελέσουν ουσιαστικά εργαλεία για τη βελτίωση της υγείας του παιδικού πληθυσμού.

EP-13

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19 ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ

Μαστροκώστα Α.
Πανεπιστήμιο Πατρών

Σκοπός:

Η πανδημία Covid-19 ανέδειξε νέες προκλήσεις για την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη παιδιών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ), λόγω της διακοπής της εκπαιδευτικής διαδικασίας, των περιορισμών κοινωνικοποίησης και της δυσχέρειας πρόσβασης σε θεραπευτικές υπηρεσίες. Στόχος της παρούσας μελέτης ήταν η συστηματική διερεύνηση των επιπτώσεων της πανδημίας στην ποιότητα ζωής των παιδιών με ΕΕΑ, βάσει των αντιλήψεων γονέων και θεραπειών.

Υλικά και Μέθοδος:

Διενεργήθηκε συγχρονική, περιγραφική μελέτη, με συμμετοχή γονέων και θεραπειών παιδιών με ΕΕΑ στον Νομό Αχαΐας. Η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω ανώνυμων ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων. Οι κύριες μεταβλητές που αξιολογήθηκαν περιλάμβαναν τον ύπνο, τη σωματική δραστηριότητα, τις κοινωνικές σχέσεις και την πρόσβαση σε θεραπευτικές παρεμβάσεις. Η ανάλυση περιορίστηκε σε περιγραφικά στατιστικά μέτρα.

Αποτελέσματα:

Το 70% των συμμετεχόντων ανέφερε μείωση στην ποιότητα ύπνου των παιδιών, το 75% σημαντική μείωση της σωματικής δραστηριότητας, το 80% δυσκολίες πρόσβασης σε θεραπευτικές υπηρεσίες, ενώ το 65% κατέγραψε περιορισμούς στη διατήρηση κοινωνικών σχέσεων. Τα ευρήματα υποδηλώνουν ευρεία και πολυεπίπεδη επιβάρυνση της καθημερινότητας.

Συμπεράσματα:

Η πανδημία Covid-19 επηρέασε δυσμενώς την ποιότητα ζωής και την ψυχοκοινωνική λειτουργικότητα παιδιών με ΕΕΑ. Αναδεικνύεται επιτακτική η ανάγκη ενίσχυσης των υποστηρικτικών δομών, η ανάπτυξη τηλε-παρεμβάσεων και η εφαρμογή διεπιστημονικών στρατηγικών, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια της φροντίδας και η ανθεκτικότητα αυτής της ομάδας σε μελλοντικές υγειονομικές κρίσεις.

EP-14

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ: ΜΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ (2020–2025)

Βασιλογιαννακοπούλου Γ.¹, Ζευκλή Χ.²

¹ Κέντρο ειδικών θεραπειών «Λόγου Παίγνια», ²Ολιστικό Θεραπευτικό Κέντρο Παιδιού & Οικογένειας «Ωθηση»

Εισαγωγή:

Η Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) είναι μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή που επηρεάζεται τόσο από γενετικούς όσο και από περιβαλλοντικούς παράγοντες. Παρόλο που οι γενετικές συνεισφορές έχουν μελετηθεί εκτενώς, ολοένα και περισσότερο παρατηρείται και διερευνάται ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίζει το περιβάλλον στην εμφάνιση και μεταβλητότητα των συμπτωμάτων της ΔΑΦ.

Σκοπός:

Η παρούσα συστηματική ανασκόπηση συνθέτει και αξιολογεί έρευνες, από τον Ιανουάριο 2020 έως και Μάρτιο 2025, που διερεύνησαν τη συσχέτιση των περιβαλλοντικών παραγόντων με την εμφάνιση της ΔΑΦ. Έμφαση δίνεται στον εντοπισμό αναδυόμενων προτύπων, μεθοδολογικών πλεονεκτημάτων και κενών στην τρέχουσα γνώση.

Μεθοδολογία:

Πραγματοποιήθηκε αναζήτηση στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων: PubMed, Cochrane, Scopus, Google Scholar, σχετικά με περιβαλλοντικούς παράγοντες και τη συσχέτιση αυτών με την εμφάνιση της ΔΑΦ, χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό συναφών όρων. Τα κριτήρια ένταξης αφορούσαν δημοσιευμένες ποσοτικές μελέτες σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, στην αγγλική γλώσσα, μεταξύ 2020 και 2025. Η εξαγωγή δεδομένων και η αξιολόγηση της ποιότητας διεξήχθησαν ανεξάρτητα από δύο ερευνητές. Για την ανάλυση δεδομένων χρησιμοποιείται αφηγηματική σύνθεση.

Αποτελέσματα:

Καταγράφεται αυξανόμενο σύνολο στοιχείων που συνδέουν την προγεννητική και πρώιμη έκθεση σε παράγοντες όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση, βαρέα μέταλλα, χημικές ουσίες, οι διατροφικές ανεπάρκειες κατά την εγκυμοσύνη και άλλοι δευτερεύοντες παράγοντες που ενεργοποιούν βιολογικούς μηχανισμούς διαταράσσοντας τον άξονα εντέρου-εγκεφάλου (μικροβιώμα) αυξάνοντας τον κίνδυνο εμφάνισης ΔΑΦ.

Συμπεράσματα:

Τα ευρήματα υποδεικνύουν την ανάγκη για περαιτέρω υψηλής ποιότητας, διαχρονικές μελέτες και πολυομική ανάλυση ώστε να διευκρινιστεί η αιτιώδης σχέση περιβαλλοντικών εκθέσεων και ΔΑΦ. Η παρούσα ανασκόπηση προσφέρει ενημερωμένη σύνθεση πρόσφατων στοιχείων για να καθοδηγήσει μελλοντική έρευνα και να ενημερώσει τις πολιτικές δημόσιας υγείας.

EP-15

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΙΝΗΤΡΟΥ (SOCIAL MOTIVATION THEORY) ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DIR/FLOORTIME ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ.

Φρανσίσ Θ., Μπάφα Δ.

Ψυχοπαιδαγωγικό Κέντρο Ρίζες (Αγία Παρασκευή, Αθήνα), Ψυχοπαιδαγωγικό Κέντρο Χαρταετός (Πάτρα)

Σκοπός της παρουσίασης είναι να αναδείξει πως η προσέγγιση DIR/Floortime μπορεί να ενισχύσει το κοινωνικό κίνητρο ως μέσο μάθησης και ανάπτυξης σε παιδιά πρώιμης ηλικίας με Διαταραχές του Φάσματος Αυτισμού (ΔΑΦ), συμβάλλοντας στον σχεδιασμό πιο ουσιαστικών και εξατομικευμένων παρεμβάσεων.

Η Θεωρία του Κοινωνικού Κίνητρου προτείνει ότι ο αυτισμός χαρακτηρίζεται, εν μέρει, από μειωμένη έμφυτη ανταμοιβή από την κοινωνική αλληλεπίδραση, οδηγώντας σε λιγότερες ευκαιρίες κοινωνικής μάθησης και αναπτυξιακές αλυσιδωτές δυσκολίες. Το αναπτυξιακό, εξατομικευμένο και βασισμένο στις σχέσεις μοντέλο DIR/Floortime αποτελεί τεκμηριωμένη παρέμβαση που εστιάζει στη συναισθηματική εμπλοκή, την οικοδόμηση σχέσεων και το παιχνίδι με πρωτοβουλία του παιδιού.

Η εργασία συνθέτει θεωρητικά μοντέλα και εμπειρικά ευρήματα σχετικά με την επεξεργασία κοινωνικών ανταμοιβών στον αυτισμό, μαζί με κλινικές μελέτες, όπως τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες δοκιμές και συστηματικές ανασκοπήσεις. Τα δεδομένα καταγράφουν βελτιώσεις σε: συναισθηματική εμπλοκή, κοινή προσοχή και αμοιβαιότητα. Μέσα από την ενσωμάτωση κοινωνικής αλληλεπίδρασης σε προτιμώμενες δραστηριότητες, την παρακολούθηση της πρωτοβουλίας του παιδιού και την ενίσχυση της συναισθηματικής ανταπόκρισης, οι στρατηγικές του Floortime αυξάνουν την ανταμοιβή που απορρέει από την ανθρώπινη επαφή.

Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ισχυρή σύνδεση μεταξύ της Θεωρίας του Κοινωνικού Κίνητρου και της πρακτικής του DIR/Floortime. Παρά τα υποσχόμενα ευρήματα σε κοινωνικο-επικοινωνιακούς τομείς, απαιτείται περαιτέρω έρευνα για τη διερεύνηση του ρόλου της κοινωνικής ανταμοιβής στις παρατηρούμενες βελτιώσεις.

Συμπερασματικά, η σύνδεση του DIR/Floortime με τη Θεωρία του Κοινωνικού Κίνητρου προσφέρει τεκμηριωμένο πλαίσιο για την εφαρμογή του στην πρώιμη παρέμβαση στον αυτισμό. Με την αναδιόρθωση της κοινωνικής εμπλοκής ως έμφυτα ανταποδοτικής, η προσέγγιση αυτή μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή και σχεσιακή πρόοδο.

EP-16

ΝΟΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΗ ΜΕ ΣΠΑΝΙΑ ΠΑΘΟΓΟΝΟ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΓΟΝΙΔΙΟΥ ASH1L

Μητρομάρα Κ.^{1,2}, Μαραθωνίτη Κ.¹, Γκούγκα Δ.³, Κωσταρίδου Σ.^{2,1}, Μπαλάσκα Α.^{1,2}

1. Μονάδα Κοινωνικής Ιατρικής-Αναπτυξιολογίας Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών Παιδών Πεντέλης
2. Παιδιατρική Κλινική Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών Παιδών Πεντέλης
3. Νευρολογική Κλινική Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών Παιδών Πεντέλης

Σκοπός Εργασίας:

Παρουσίαση σπάνιας παθογόνου παραλλαγής στο γονίδιο ASH1L που σχετίζεται με Νοητική Αναπτυξιακή Διαταραχή

Υλικά και Μέθοδοι:

Αγόρι 9 ετών προσέρχεται στην Μονάδα Κοινωνικής Ιατρικής-Αναπτυξιολογίας του Νοσοκομείου μας για εκτίμηση. Στο ατομικό αναμνηστικό ιστορικό αναφέρεται καθυστέρηση κατάκτησης αναπτυξιακών ορόσημων, κυρίως σοβαρή καθυστέρηση στη γλωσσική εξέλιξη της ομιλίας. Κατάκτηση ελέγχου σφιγκτήρων σε ηλικία άνω των 3,5 ετών, εμφάνιση εμμονικών στοιχείων και διάσπαση προσοχής. Ακουολογικός έλεγχος φυσιολογικός, WPPSIIII στα χαμηλά φυσιολογικά. Φοίτηση στην 3η Δημοτικού, με υποστήριξη παράλληλης στήριξης και ειδικής παιδαγωγού, λόγω μαθησιακών δυσκολιών, Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα. Παρακολούθηση ψυχοπαιδαγωγικής εκπαίδευσης, λογοθεραπείας, έργοθεραπείας, θεραπείας συμπεριφοράς. Σε ηλικία 7 ετών εμφάνιση επιληψίας, λαμβάνει αγωγή με βαλπροϊκό οξύ και λεβετιρακετάμη. Πραγματοποιήθηκε ανάλυση ολόκληρου γονιδιώματος όπου ανιχνεύθηκε σε ετεροζυγωτία παθογόνος παραλλαγή c4342C>T (p.Arg1448Ter) στο γονίδιο ASH1L, το οποίο εδράζεται στη χρωμοσωμική περιοχή 1q22 και κωδικοποιεί μεθύλοτρανσφεράση ιστονών που εμπλέκεται στην επιγενετική τροποποίηση της χρωματίνης. Αντικατάσταση αργινίνης από κωδόνιο τερματισμού οδηγεί στον πρόωρο τερματισμό σύνθεσης πολυπεπτιδικής αλυσίδας και πιθανή απώλεια λειτουργικότητας της. Παθογόνες παραλλαγές γονιδίου ASH1L ενοχοποιούνται για αυτοσωμική επικρατούσα Νοητική Αναπτυξιακή Διαταραχή 52, νευροαναπτυξιακή διαταραχή με ευρύ φαινοτυπικό φάσμα, από ήπια έως μέτρια νοητική υστέρηση, σφαιρική αναπτυξιακή καθυστέρηση, διαταραχές λόγου, συμπεριφοράς, επιληπτικές κρίσεις, Διαταραχές Φάσματος Αυτισμού και δυσμορφικά χαρακτηριστικά προσώπου.

Αποτελέσματα:

Παθογόνες παραλλαγές γονιδίου ASH1L συνήθως προκύπτουν de novo, όπως στο περιστατικό μας. Οι γονείς δεν είναι φορείς της παραπάνω παραλλαγής στον μοριακό έλεγχο περιφερικού αίματος.

Συμπεράσματα: Η παραλλαγή c.4342C>T(p.Arg1448Ter) στο γονίδιο ASH1L, αποτελεί νέα παραλλαγή που δεν αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία και δεν βρίσκεται στη βάση δεδομένων υγιούς πληθυσμού gnomAD.

EP-17

WARSAW BREAKAGE SYNDROME ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Σολανάκη Ε.¹, Τζουμερκιώτη Χ.²

1M.Ed., B.Sc., SLT

2 M.Psy.Ed., M.Ed., M.Sc., B.Sc., SLT

Ένεκα Λόγου & Έκφρασης- Επιστημονικό κέντρο Ειδικής αγωγής

Εισαγωγή:

Το Warsaw Breakage Syndrome (WABS) είναι μια σπάνια αυτοσωμική διαταραχή που σχετίζεται με το γονίδιο DDX11. Έχουν διαγνωστεί 24 άνθρωποι παγκοσμίως με WABS. Χαρακτηρίζεται από προγεννητικό και μεταγεννητικό περιορισμό ανάπτυξης, μικροκεφαλία, ήπια έως σοβαρή νοητική υστέρηση, νευροαισθητήρια απώλεια ακοής με κοχλιακές ανωμαλίες και δυσμορφία του προσώπου.

Σκοπός:

Η παρούσα μελέτη περίπτωσης αφορά στη λογοθεραπευτική παρέμβαση σε ένα αγόρι με WABS. Ο Σ. είχε ενταχθεί σε πρόγραμμα λογοθεραπείας στο κέντρο μας σε ηλικία 2,10 ετών. Κύριοι στόχοι ήταν η ενίσχυση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων, η ακουστική εκπαίδευση και η εκπαίδευση στη χρήση Συστήματος Ενισχυτικής και Εναλλακτικής Επικοινωνίας (ΕΕΕ).

Μέθοδος και Υλικά:

Πραγματοποιήθηκαν 78 συνεδρίες σε διάστημα 13 μηνών στο κέντρο ειδικής αγωγής. Ο περισσότερες ήταν ατομικές, ενώ σε άλλες παραβρίσκονταν οι γονείς και τα αδέρφια του στο πλαίσιο της οικογενειακής εκπαίδευσης. Χρησιμοποιήθηκαν αντικείμενα, παιχνίδια, τεχνολογικά μέσα, καθρέπτης, βιβλίο επικοινωνίας PECS με 15 κάρτες PECS, φωτογραφίες προσώπων της οικογένειας και νοήματα ΕΝΓ.

Αποτελέσματα:

Ο Σ. εκπαιδεύτηκε στη χρήση του PECS έως και το Στάδιο 3 (διάκριση εικόνων). Κατανοούσε άνω των 40 νοημάτων και νοημάτιζε τουλάχιστον 15, ενώ κατάφερε να προφέρει 3 λέξεις και να μιμηθεί μερικούς ήχους. Επίσης, αυξήθηκε ο χρόνος αλληλεπίδρασης και παραμονής σε δραστηριότητα, ενισχύθηκε η μίμηση στοματικών κινήσεων, το λειτουργικό παιχνίδι, η από κοινού προσοχή και η επικοινωνιακή του πρόθεση. Αναφορικά στην ακουστική εκπαίδευση, η ανταπόκρισή του ήταν ανεπαρκής.

Συμπεράσματα:

Συνολικά, το παιδί ωφελήθηκε από τη λογοθεραπευτική παρέμβαση και τη χρήση ΕΕΕ, όμως υπήρξαν περιορισμοί (μη συστηματική χρήση των ακουστικών, επανειλημμένες απουσίες λόγω εκκριτικής ωτίτιδας).

EP-18

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΥΛΚΕΤΟΝΟΥΡΙΑΣ

Κοκκίνου Α.¹, Νικολοπούλου Α.¹, Μπασματζή Θ.¹, Λεβισιανού Ε.¹, Μπάτσιου Α.², Λιανού Α.², Γαλάνη Π.³, Πούρη Α.-Μ.¹, Ρωμαντζόγλου Α.², Παλιούρα Α.-Π.¹, Τεχλεμετζή Ν.¹, Πιχλίνσκι Ι.¹, Κατσούδας Σ.¹, Ξενοπούλου Θ.¹

1. Παιδιατρική κλινική Γ.Ν. Νίκαιας «Άγιος Παντελεήμονας»
2. ΜΕΝ Νεογνών Γ.Ν. Νίκαιας «Άγιος Παντελεήμονας»
3. Παιδιατρική κλινική Γ.Ν. Ελευσίνας «Θριάσιο»

Σκοπός:

Παρουσίαση εξέλιξης ασθενούς με φαινυλκετονουρία. Η Φαινυλκετονουρία είναι μια γενετική διαταραχή, κληρονομούμενη με αυτοσωμικό υπολειπόμενο χαρακτήρα, η οποία οφείλεται σε διαταραχή του μεταβολισμού του αμινοξέος φαινυλαλανίνη, λόγω έλλειψης ή ανεπάρκειας του ενζύμου υδροξυλάση της φαινυλαλανίνης (ΡΑΗ), υπεύθυνο για τη μετατροπή της φαινυλαλανίνης σε τυροσίνη. Η δυσλειτουργία αυτή οδηγεί σε συσσώρευση της φαινυλαλανίνης και μπορεί να εκδηλωθεί με ποικίλα κλινικά σημεία, όπως μικροκεφαλία, νοητική υστέρηση, καθυστέρηση λόγου, διαταραχές δέρματος, συμπεριφορικές διαταραχές και σπασμούς.

Υλικό-Μέθοδος:

Κορίτσι σχολικής ηλικίας προσεκομίσθη για την αξιολόγηση δυσκολιών που αντιμετωπίζει στο σχολικό, οικογενειακό περιβάλλον και την εκτίμηση της ψυχοσυναισθηματικής ανάπτυξης της. Από την περιγεννητική περίοδο αναφέρεται ΣΔ κύησης, υπό δίαιτα και στη νεογνική ηλικία, με τη λήψη της κάρτας Guthrie, διάγνωση υπερφαινυλαλανιναιμίας με άμεση έναρξη διαιτητικών τροποποιήσεων και ολοκλήρωση του ελέγχου για Φαινυλκετονουρία κατά τη νηπιακή ηλικία με γονιδιακό έλεγχο, όπου ανευρέθη μετάλλαξη αλληλουχίας του γονιδίου ΡΑΗ.

Αποτελέσματα:

Από τη νεογνική έως και τη νηπιακή ηλικία, καταγράφεται κατάκτηση των προβλεπόμενων οροσήμων, χωρίς αναπτυξιακή παλινδρόμηση. Κατά την αξιολόγησή της, παρουσιάζει ικανοποιητική βλεμματική επαφή, κινητικότητα, με εξαιρετική έκφραση, επικοινωνία και φυσιολογικό δείκτη νοημοσύνης.

Συμπέρασμα:

Η έγκαιρη διάγνωση της PKU και η άμεση τροποποίηση της διατροφής είναι μείζονος σημασίας για τη σωστή ανάπτυξη των παιδιών αυτών. Η περαιτέρω διερεύνηση και ανάπτυξη θεραπειών, θα εφοδιάσει τη φαρέτρα του παιδιάτρου να βελτιστοποιήσει την ποιότητα ζωής και μείωση των κλινικών σημείων των ασθενών με PKU.

EP-19

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ «TASK-ORIENTED» ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ/DCD: ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΝΗ ¹, ΣΑΚΕΛΛΑΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ¹, ΜΠΑΝΙΑ ΘΕΟΦΑΝΗ ², ΧΡΥΣΑΓΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ¹

1) ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ /ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ/ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

2) ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ /ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ/ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΣΚΟΠΟΣ:

Σκοπός της παρούσας συστηματικής ανασκόπησης ήταν η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας προγραμμάτων προσανατολισμένων στη δραστηριότητα /«task-oriented» στη βελτίωση της κινητικής απόδοσης παιδιών με ΑΔΚΣ.

ΥΛΙΚΑ & ΜΕΘΟΔΟΣ:

Η παρούσα συστηματική ανασκόπηση πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες PRISMA , με αριθμό καταχώρησης CRD42025650044 .Πραγματοποιήθηκε εκτενής αναζήτηση στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων PubMed, Scopus, ScienceDirect, Google Scholar, and Pedro για τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες μελέτες (RCTs) με λέξεις –κλειδιά: “motor performance”, “postural control”, “balance”, “task-oriented intervention”, and “task-oriented training”.Η μεθοδολογική ποιότητα των συμπεριλαμβανομένων μελετών αξιολογήθηκε με τη χρήση της κλίμακας PEDro.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Δέκα (10) μελέτες (RCTs) με μέτρια εως υψηλή μεθοδολογική ποιότητα και συμπεριλήφθηκαν στην ανασκόπηση. Στις μελέτες αυτές καταγράφηκαν στατιστικά σημαντικές βελτιώσεις στην κινητική απόδοση, συμπεριλαμβανομένων των αδρών και λεπτών κινητικών δεξιοτήτων, της ισορροπίας και της μυϊκής δύναμης, ιδιαίτερα σε παιδιά με πιο σοβαρού βαθμού δυσκολίες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

Οι προσανατολισμένες στη δραστηριότητα παρεμβάσεις είναι αποτελεσματικές στη βελτίωση της κινητικής απόδοσης σε παιδιά με ΑΔΚΣ . Είναι σημαντικό για τους θεραπευτές να ενσωματώνουν τέτοιες παρεμβάσεις στα προγράμματα αποκατάστασης για παιδιά με ΑΔΚΣ, προκειμένου να ενισχυθεί η κινητική απόδοση και η συμμετοχή τους στις καθημερινές δραστηριότητες.

EP-20

ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΣ ΚΑΡΚΙΝΟΣ: ΝΕΥΡΟΓΝΩΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΝΕΟΠΛΑΣΙΑΣ

Καλφαδέλη Γεωργία, Χρήστου Αντώνιος Ι
Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Σκοπός εργασίας

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των νευρογνωστικών επιπτώσεων του παιδιατρικού καρκίνου στις επιτελικές λειτουργίες και στη συναισθηματικότητα παιδιών και εφήβων που έχουν επιβιώσει από τη νόσο. Εξετάζεται ο ρόλος της ηλικίας διάγνωσης, της διάρκειας θεραπείας και της φύσης της νόσου στη γνωστική ευελιξία, τη μνήμη εργασίας, τη λήψη αποφάσεων σε συνδυασμό με την ψυχική ανθεκτικότητα.

Υλικά και Μέθοδος

Το δείγμα αποτελείται από 60 παιδιά, εκ των οποίων τα 30 με ιστορικό παιδιατρικού καρκίνου και τα 30 παιδιά τυπικής ανάπτυξης ως ομάδα ελέγχου. Για την αξιολόγηση των επιτελικών λειτουργιών θα χρησιμοποιηθούν οι δοκιμασίες WISC-V Digit Span, Tower of London, Go/No-Go, Iowa Gambling Task, Delay Discounting Task και Raven's Progressive Matrices. Η συναισθηματικότητα θα αξιολογηθεί με τα ερωτηματολόγια Post-Traumatic Growth Inventory (PTGI), Resilience and Youth Development Module (RYDM), Life Orientation Test (LOT-R) και Child Behavior Checklist (CBCL). Όλα τα εργαλεία είναι σταθμισμένα στα ελληνικά δεδομένα.

Αποτελέσματα

Αναμένεται τα παιδιά με ιστορικό καρκίνου να παρουσιάσουν ελαφρώς χαμηλότερες επιδόσεις σε συγκεκριμένες επιτελικές λειτουργίες, κυρίως στη μνήμη εργασίας, την προσοχή και την ανασταλτική ικανότητα, συγκριτικά με συνομηλίκους τυπικής ανάπτυξης. Παράλληλα, διερευνάται η ύπαρξη μετατραυματικής ανάπτυξης, η οποία ενδέχεται να επηρεάζεται από την εμπειρία της νόσου και να συνδέεται με συναισθηματικούς και νευρογνωστικούς παράγοντες.

Συμπεράσματα

Ο παιδιατρικός καρκίνος φαίνεται να επιδρά τόσο στις επιτελικές λειτουργίες όσο και στη συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών-επιζώντων. Η κατανόηση αυτών των επιδράσεων δύναται να συμβάλει στον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση των γνωστικών δεξιοτήτων και της ψυχосυναισθηματικής ευημερίας, προάγοντας την ομαλή επανένταξή τους στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον.

EP-21

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΚΑΒΟΥΚΙ: ΚΛΙΝΙΚΟ, ΝΕΥΡΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Βαρδαξόγλου Α., Βασιλειάδου Α., Θεοδώρου Ι., Καρέλια Ε., Μαλεγιαννάκη Α. Χ.

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Τμήμα Ψυχολογίας

Σκοπός εργασίας:

Το Σύνδρομο Kabuki (KS) είναι σπάνια γενετική διαταραχή, συνδεόμενη κυρίως με μεταλλάξεις στα γονίδια KMT2D και KDM6A. Σκοπός της παρούσας συστηματικής ανασκόπησης είναι η σφαιρική προσέγγιση της κλινικής φαινομενολογίας, η λεπτομερής ανάλυση του νευροψυχολογικού προφίλ και η καταγραφή των σύγχρονων θεραπευτικών παρεμβάσεων, στοιχεία κρίσιμα για την παιδιατρική πρακτική.

Υλικά και Μέθοδος:

Διενεργήθηκε συστηματική ανασκόπηση πρωτογενών και ανασκοπικών μελετών σε διεθνείς βάσεις δεδομένων (π.χ., PubMed, Scopus, Google Scholar), χρησιμοποιώντας λέξεις-κλειδιά ("Kabuki Syndrome", "neuropsychological profile", "cognitive deficits", "KMT2D"). Επιλέχθηκαν μελέτες που περιέγραφαν τα κλινικά, γνωστικά, και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά του KS, καθώς και τις παρεμβατικές προσεγγίσεις. Η διαδικασία επιλογής υλικού ακολούθησε αυστηρά κριτήρια συμπερίληψης και αποκλεισμού, εστιάζοντας στη διασύνδεση γενετικών, γνωστικών και ψυχοκοινωνικών παραμέτρων, ώστε να διασφαλιστεί η επιστημονική πληρότητα της ανασκόπησης.

Αποτελέσματα

Τα κλινικά ευρήματα περιλαμβάνουν χαρακτηριστικές σωματικές δυσμορφίες, αισθητηριακές ανωμαλίες και σκελετικές αλλοιώσεις. Το νευροψυχολογικό προφίλ καθορίζεται από γνωστικές αδυναμίες, κυρίως στις εξής λειτουργίες: οπτικοχωρική επεξεργασία, εκτελεστική λειτουργία και μνήμη, γλώσσα. Σε ψυχοσυναισθηματικό επίπεδο, παρατηρείται αυξημένο άγχος και πιθανή συνύπαρξη συμπεριφορών τύπου ΔΕΠΥ. Ως προς τις παρεμβάσεις, η εφαρμογή ολιστικού θεραπευτικού σχεδιασμού που περιλαμβάνει κετογονική δίαιτα, χορήγηση αυξητικής ορμόνης και ψυχολογική υποστήριξη, κρίνεται απαραίτητη για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Συμπεράσματα:

Η γενετική βάση του KS συνδέεται άμεσα με έναν διακριτό νευροψυχολογικό και κλινικό φαινότυπο. Η έγκαιρη διάγνωση και η εξατομικευμένη διεπιστημονική διαχείριση, βασισμένη στη διασύνδεση γενετικών, γνωστικών και ψυχοκοινωνικών παραμέτρων, είναι καθοριστικής σημασίας για την αποτελεσματική αναπτυξιακή υποστήριξη και την ένταξη των ατόμων με KS.

EP-22

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΗ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Περιστέρη Άννα Μαρία, 6ο ετής φοιτήτρια Ιατρικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Μυλωνοπούλου Μαριέτα, Παιδιατρική Φυσιοθεραπεύτρια Bobath NDT, Διευθύντρια ΚΝΑΠ
ΚΝΑΠ, Κέντρο Νευροεξελικτικής Αγωγής Παιδιού

Σκοπός:

Ανεύρεση σχέσης των τεχνικών υποβοηθούμενης αναπαραγωγής με τη μη φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού

Υλικά και μέθοδοι:

Βιβλιογραφική ανασκόπηση, ανάλυση δεδομένων (περιστατικά ΚΝΑΠ), σύγκριση δεδομένων με τη βιβλιογραφία

Αποτελέσματα:

Στην Ευρώπη το 4-6% των γεννήσεων ανά έτος προκύπτουν με τεχνολογίες υποβοηθούμενης αναπαραγωγής (ART). Η Νευροαναπτυξιακή έκβαση στα 3-18 έτη, αλλά και η μετέπειτα πορεία της υγείας αυτού του πληθυσμού έχει απασχολήσει αρκετά την ιατρική κοινότητα. Από συγκριτικές μελέτες φαίνεται πως πληθυσμοί προερχόμενοι από ART δεν έχουν μεγάλες αποκλίσεις στην υγεία και τη μελλοντική ανάπτυξη σε σχέση με παιδιά που έχουν συλληφθεί φυσιολογικά. Ενώ οι τεχνικές της υποβοηθούμενης γονιμοποίησης έχουν σε μεγάλο βαθμό βελτιωθεί, οι αυξημένοι παράγοντες κινδύνου συνδέονται με τα αίτια υπογονιμότητας του ζεύγους, παρά με το γεγονός καθ' αυτό της ART. Επιπλέον προδιαθεσικούς παράγοντες αποτελούν οι επιγενετικές αλλαγές στον πληθυσμό που προκύπτει από ART, τα μη φυσιολογικά επίπεδα ορμονών και η δυσλειτουργία του πλακούντα. Ως μεταγενέστερες επιπλοκές αναφέρονται: καρδιαγγειακά νοσήματα, άσθμα, καρκίνος, παχυσαρκία, μεταβολικά σύνδρομα, νευροαναπτυξιακές και ψυχιατρικές διαταραχές.

Τα παραπάνω βιβλιογραφικά δεδομένα συνάδουν με αποτελέσματα που συλλέχθηκαν στο ΚΝΑΠ από το 1995-2025 από περίπου 1000 παιδιά τα οποία απευθύνθηκαν στο κέντρο μας για θεραπεία.

Συμπεράσματα:

Οι αυξημένοι παράγοντες κινδύνου για αλλοιωμένα επιγενετικά προφίλ συνδέονται με εγγενείς γονεϊκούς παράγοντες που σχετίζονται με την υπογονιμότητα. Η περεταίρω μελέτη τους μπορεί να αποτελεί το κλειδί στην κατανόηση των μεταγενέστερων αναπτυξιακών επιπλοκών. Δεδομένα που συλλέχθηκαν από το ΚΝΑΠ ενισχύουν αυτό το συμπέρασμα.

EP-23

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ ΜΕ ΣΦΑΙΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΣΕ ΣΠΑΝΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΜΕΝΗ ΜΕΤΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΓΟΝΙΔΙΟΥ KLHL15

Παλιούρα Α.-Π.¹, Νικολοπούλου Α.¹, Πιχλίνσκι Ι.¹, Κοκκίνου Α.¹, Μουλάς Φ.¹, Κριντζά Δ¹, Συρίου Μ.¹, Ξενοπούλου Θ.¹

¹ Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας-Πειραιά «Άγιος Παντελεήμων»

Σκοπός:

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση ενός σπάνιου περιστατικού σφαιρικής αναπτυξιακής καθυστέρησης οφειλόμενης σε κληρονομούμενη μετάλλαξη του KLHL15.

Υλικό και Μέθοδος:

Αγόρι 4,5 ετών παρουσιάζει σφαιρική αναπτυξιακή καθυστέρηση. Τόσο το παιδί όσο και οι γονείς του υπεβλήθησαν σε γενετικό έλεγχο με WGS (Whole Genome Sequencing), ο οποίος ανέδειξε παθογόνο παραλλαγή στο γονίδιο KLHL15, την οποία έφερε σε ετεροζυγωτία η μητέρα.

Αποτελέσματα:

Η κλινική εικόνα του παιδιού ευθυγραμμίζεται με τις λίγες περιπτώσεις που έχουν αναφερθεί για μεταλλάξεις του KLHL15. Χαρακτηριστικά από τη βρεφική ηλικία εμφάνισε καθυστέρηση κινητικών οροσήμων - κάθισμα χωρίς στήριξη στους 10 μήνες, βάδιση στους 18 μήνες, καθώς και καθυστέρηση στη λειτουργία της μάσησης. Εμφανής ήταν η καθυστέρηση λόγου με την εκφορά των πρώτων λέξεων στα 2 έτη, χωρίς σύνθεση προτάσεων έως σήμερα. Η αυτοεξυπηρέτηση είναι περιορισμένη καθώς δεν τρώει μόνος, δεν έχει έλεγχο σφιγκτήρων, ενώ παρατηρείται έντονη σιελόρροια με προτίμηση στην αλεσμένη τροφή. Οι λεπτές κινητικές δεξιότητες εμφανίζουν περιορισμό με ύπαρξη παλαμιαίας σύλληψης και αντιγραφής μόνο του κύκλου. Φαινοτυπικά διακρίνονται έντονα ζυγωματικά, προέχουσα βρεγματική χώρα, μακρογλωσσία με χαμηλό ανάστημα και βάρος για την ηλικία. Τέλος παρατηρούνται στερεοτυπικές κινήσεις όπως flapping, rocking κ.ά, ενώ διατηρείται καλή βλεμματική επαφή και άλλες κοινωνικές δεξιότητες όπως η χρήση του δείκτη και η εκτέλεση οδηγιών.

Συμπεράσματα:

Το γονίδιο Kelch-like 15 (KLHL15) έχει πρόσφατα αναγνωριστεί ως φυλοσύνδετο γονίδιο που σχετίζεται με σοβαρή νοητική υστέρηση (Song et. al, 2020). Αναδεικνύεται συνεπώς η σημασία της εφαρμογής έγκαιρου γενετικού ελέγχου σε ασθενείς με νευροαναπτυξιακή διαταραχή.

EP-24

Δ.Α.Φ.: Επιδημιολογία, αίτια, θεραπείες-νεότερα δεδομένα Αντωνίου Γ., ΕΟΔΥ, ΥΠΑΙΘΑ

Η Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (Δ.Α.Φ.) προκαλεί τα τελευταία χρόνια ανησυχίες λόγω της αυξημένης επικράτησής της. Πρόκειται για μια νευροβιολογική διαταραχή που επηρεάζεται τόσο από γενετικούς όσο και από περιβαλλοντικούς παράγοντες που επηρεάζουν τον αναπτυσσόμενο εγκέφαλο και οι εκδηλώσεις της μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από άτομο σε άτομο καθιστώντας απαραίτητη την έγκαιρη εξατομικευμένη προσέγγιση και θεραπευτική παρέμβαση.

Σκοπός της παρούσης εκπόνησης είναι η παρουσίαση των νεότερων δεδομένων της επιδημιολογίας, των αιτιών και των θεραπειών της Δ.Α.Φ.

Πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση της βιβλιογραφίας -της τελευταίας δεκαετίας- στις βάσεις δεδομένων CINAHL, MEDLINE, Web of Science (WoS), Google Scholar, SCOPUS, και επιλογή και σύνθεση πηγών, βάσει του ερευνητικού ερωτήματος. Οι λέξεις κλειδιά, που χρησιμοποιήθηκαν ήταν: Autism spectrum disorder (ASD), prevalence, etiology, screening, evaluation, ASD therapies.

Σύμφωνα με τον World Health Organization (ΠΟΥ), το 2021 περίπου 1 στα 127 άτομα παγκοσμίως βρίσκονται στο φάσμα. Στην Ελλάδα, μελέτη του 2021 εκτιμά ετήσια επίπτωση περίπου 0,94% (~1 στα 106 παιδιά ηλικίας 2-17 ετών) με διακύμανση ανά περιοχή 0,42%-1,44%. Η αιτιολογία της Δ.Α.Φ. είναι πολυπαραγοντική και περιλαμβάνει γενετικούς, περιβαλλοντικούς και νευροβιολογικούς παράγοντες. Δεν υπάρχει θεραπεία πλήρους εξάλειψης της Δ.Α.Φ. — οι θεραπείες επικεντρώνονται στη βελτίωση της λειτουργικότητας, στην ενίσχυση κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, στη μείωση παρεκκλινουσών συμπεριφορών. Σε κάποιες περιπτώσεις, βοηθά η κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή (π.χ. μελατονίνη, ντοπαμινεργικά, G-protein-coupled (GPCRs)). Εναλλακτικές θεραπευτικές προσεγγίσεις αφορούν στην μουσικοθεραπεία, διατροφικά σχήματα, χρήση τεχνολογίας (επαυξημένη/εικονική πραγματικότητα – XR), εφαρμογές βιοτεχνολογίας.

Η έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση, η στήριξη και ενδυνάμωση της οικογένειας είναι καίριας σημασίας για την καλύτερη πρόγνωση. Η επιλογή παρέμβασης πρέπει να βασίζεται σε εξατομικευμένο πλάνο, με συνεχείς αξιολογήσεις προόδου, που αναλόγως της περίπτωσης μπορεί να συνεχιστεί μέχρι την ενηλικίωση. Η χρήση πολλαπλών θεραπειών φαίνεται να φέρουν σημαντικά αποτελέσματα. Επιπλέον μελέτες ακόμη θα πρέπει να γίνουν για τόσο για τα αίτια όσο και για τις θεραπείες της Δ.Α.Φ. .

EP-25

Το Πρόγραμμα Early Childhood Consultation Partnership (ECCP) ως Εργαλείο για την Πρόληψη Ψυχικών Διαταραχών στην Παιδική Ηλικία

Γιάνσεν Βαν Ρένσμπουργκ Γ. ^{1.}, Γιάνσεν Βαν Ρένσμπουργκ Μ. Π. ^{2.}, Τζιόρα Τ. ^{3.}

1 Φοιτήτρια, Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

2 Παιδαγωγός

3 Φοιτήτρια, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Σκοπός:

Η προσχολική ηλικία είναι μία κρίσιμη περίοδος για την συμπεριφορική και αναπτυξιακή εξέλιξη των παιδιών. Η παρούσα ανασκόπηση βιβλιογραφίας στοχεύει στην ανάδειξη του προγράμματος Early Childhood Consultation Partnership (ECCP), για την αποδοτικότητα και την σημαντικότητα του προς την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη.

Υλικά και Μέθοδος:

Η ανασκόπηση διενεργήθηκε με αναζήτηση βιβλιογραφίας στις βάσεις δεδομένων PubMed, Google Scholar και Science Direct, χρησιμοποιώντας λέξεις κλειδιά, όπως preschool age and education, childhood mental health and well-being, school intervention programs.

Αποτελέσματα:

Το πρόγραμμα ECCP αφορά στην παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε παιδαγωγούς και γονείς για την πρόληψη ψυχικών διαταραχών και συμπεριφορικών δυσκολιών των παιδιών που φοιτούν σε προσχολικά περιβάλλοντα. Παρατηρήθηκε μείωση των ποσοστών αποκλεισμού των μαθητών από το σχολείο, που οφείλονταν σε διαταραχές διαγωγής, όχι όμως, σε μεγάλα επίπεδα, επηρεάζοντας έτσι την συνολική ποιότητα της τάξης-σχολείου. Παρ' όλα αυτά σημειώθηκε θετική επίδραση σε μεμονωμένες συμπεριφορές, επιδρώντας σε ψυχοσυναισθηματικό επίπεδο. Ταυτόχρονα, κατάφερε να ενισχύσει προστατευτικούς παράγοντες, όπως η ασφαλής προσκόλληση και η συνέπεια στην σχέση φροντιστή - παιδιού.

Συμπεράσματα

Τα δεδομένα αναδεικνύουν πως το Πρόγραμμα ECCP λειτουργεί ως παρεμβατικό εργαλείο πρόληψης για διαταραχές συμπεριφορικής παθολογίας. Επίσης, καθώς στην βιβλιογραφία έχουν καταγραφεί και αρνητικές επιδράσεις, είναι αναγκαία η αξιολόγηση πιθανών αρνητικών επιπτώσεων, έπειτα της εφαρμογής του προγράμματος.

EP-26

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΝΤΕΡΙΚΟΥ ΜΙΚΡΟΒΙΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ DIGITAL WEARABLE DEVICES

Γιάννη Βαν Ρένσμπουργκ Γ.¹, Τζιόρα Τ.²

1Φοιτήτρια, Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

2Φοιτήτρια, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Σκοπός:

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της λειτουργίας του εντερικού μικροβιώματος στην παθογένεση και θεραπευτική προσέγγιση της παιδικής παχυσαρκίας κατά την προεφηβική ηλικία, καθώς και η ενσωμάτωση digital wearable devices στην υποστήριξη στοχευμένων παρεμβάσεων.

Μεθοδολογία:

Πραγματοποιήθηκε αναζήτηση διεθνούς βιβλιογραφίας στις βάσεις δεδομένων PubMed, Science Direct και Google Scholar, με λέξεις-κλειδιά: microbiome, childhood obesity, wearables, pre-adolescents, interventions, digital health.

Αποτελέσματα:

Τα ευρήματα αποκάλυψαν πως το μικροβίωμα επηρεάζεται όχι μόνο από κληρονομικούς, αλλά και από περιβαλλοντικούς παράγοντες. Στο πλαίσιο αυτό, η εφαρμογή παρεμβάσεων που στοχεύουν στη βελτιστοποίηση αυτών των παραμέτρων, καθίσταται κρίσιμη, τόσο για την πρόληψη όσο και για την αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας. Τα digital wearable devices ενσωματώνονται όλο και περισσότερο σε προγράμματα παρέμβασης. Μέσω συνεχούς καταγραφής βιομετρικών δεικτών και επιπέδων φυσικής δραστηριότητας, οι συσκευές αυτές επιτρέπουν την ακριβή παρακολούθηση της συμπεριφοράς του παιδιού, την ενίσχυση της αυτορρύθμισης, αλλά και την ανάπτυξη κινήτρων. Αν και η επίδραση των συσκευών στο μικροβίωμα είναι έμμεση, η συμβολή τους στη σταθεροποίηση του σωματικού βάρους και στη διατήρηση υγιών συνηθειών, φαίνεται να λειτουργούν αποδοτικά για την προστασία της μικροβιακής ομοιόστασης.

Συμπεράσματα:

Ο συνδυασμός μικροβίωμα-στοχευμένων παρεμβάσεων και ψηφιακής παρακολούθησης προσφέρει νέα σημαντικά θεραπευτικά εργαλεία στην αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας. Ωστόσο, κρίνεται απαραίτητη η περαιτέρω μελέτη για την ενσωμάτωση των συσκευών στην μακροπρόθεσμη διαχείριση βάσει κλινικού προφίλ.

EP-27

Μοντέλο Fuzzy Cognitive Maps κοινωνικοοικονομικών παραγόντων για την πρόβλεψη καθυστέρησης λόγου παιδιών: προκαταρκτικά δεδομένα σε παιδιά ηλικίας 18-36 μηνών.

Μίχου Αιμιλία, Παπακυρίτσης Ιωάννης, Τριανταφυλλιά Βλάχου, Παπαβραμοπούλου Ζωίτσα, Φουντάκη Μαρία-Λυδία, Αλεξοπούλου Μαρία, Γεωργοπούλου Σταυρούλα

Τμήμα Λογοθεραπείας, Σχολή Επιστημών Αποκατάστασης Υγείας, Πανεπιστήμιο Πατρών

Σκοπός εργασίας:

Σκοπός της μελέτης ήταν η διερεύνηση του βαθμού στον οποίο κοινωνικοοικονομικά μειονεκτήματα, όπως το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων, η οικονομική δυσχέρεια και η υλική αποστέρηση, επηρεάζουν την επικοινωνιακή ανάπτυξη παιδιών προσχολικής ηλικίας, μέσω της ανάπτυξης ενός ευφυούς συστήματος υποστήριξης αποφάσεων βασισμένου σε Fuzzy Cognitive Maps (FCM).

Υλικά και Μέθοδος:

Αναπτύχθηκε υπολογιστικό μοντέλο FCM στο περιβάλλον MATLAB, χρησιμοποιώντας δεδομένα από ερωτηματολόγια γονέων και αξιολογήσεις λόγου παιδιών (ROWPVT, IDA). Οι κόμβοι του μοντέλου αντιπροσωπεύουν κοινωνικοοικονομικούς, περιβαλλοντικούς και ατομικούς παράγοντες, ενώ οι αλληλεπιδράσεις τους αποτυπώνονται μέσω βαρών που εκφράζουν κατευθυνόμενες επιρροές. Η εκπαίδευση του μοντέλου πραγματοποιήθηκε με διαδικασία βελτιστοποίησης για την πρόβλεψη κινδύνου καθυστέρησης λόγου.

Αποτελέσματα:

Η ανάλυση έδειξε ότι η απασχόληση και το εισόδημα των γονέων είχαν τη μεγαλύτερη συμβολή στη διαμόρφωση του κοινωνικοοικονομικού δείκτη, ενώ η εκπαίδευση και η υλική αποστέρηση εμφάνισαν μικρότερη επίδραση. Ο υψηλότερος κοινωνικοοικονομικός κίνδυνος συνδέθηκε με αυξημένο κίνδυνο καθυστέρησης λόγου. Μεταξύ των περιβαλλοντικών παραγόντων, το αναγνωστικό περιβάλλον στο σπίτι έδειξε να λειτουργεί προστατευτικά, ενώ η αυξημένη έκθεση σε οθόνες σχετίστηκε με μεγαλύτερη πιθανότητα καθυστέρησης λόγου.

Συμπεράσματα:

Το προτεινόμενο σύστημα μπορεί να αποτελέσει εργαλείο πρώιμου εντοπισμού παιδιών υψηλού κινδύνου και να συμβάλει στον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων.

EP-28

Distant Music Therapy in Pediatric Patients via AI Digital Platforms: Insights from Neuroscience and Interdisciplinary

Evangelia Dimoula¹, George P. Chrousos¹, Neni Pervanidou², Ioanna Anastasopoulou³, Stavroula Drakopoulou³, Aggeliki Charalambopoulou³, Stelios Frosiniotis³

1Institute of Stress of Biology and Medicine

2Special Unit for Developmental and Behavioral Pediatrics, Medical School, University of Athens

3Junior High School of Children's Hospital "Aghia Sophia"

Background:

Adolescents undergoing cancer treatment encounter profound emotional and psychological challenges that are often difficult to articulate through words alone. Music therapy—grounded in neuroscience and enhanced by digital innovation—offers a nonverbal and multisensory means of emotional expression and regulation. Incorporating an interdisciplinary educational perspective further enriches this process by fostering collaboration among clinicians, therapists, educators, and technologists in creating developmentally supportive care environments.

Methods:

This paper proposes a neuroscience-informed framework that integrates music therapy with interactive digital platforms—such as Chrome Music Lab's Kandinsky and Song Maker, and AI-based tools like Suno—to facilitate emotional visualization through sound and imagery. The model is informed by research on music-induced brain activity, neuroaesthetic principles, and interdisciplinary learning theories that bridge science, art, and technology within psychosocial oncology contexts.

Results:

Engagement with music stimulates interconnected neural systems, including the auditory cortex, limbic network, and prefrontal regions, enhancing emotional awareness, stress modulation, and social bonding through neurochemical mediators such as dopamine and oxytocin. Digital platforms extend these effects by translating emotions into visual and auditory representations, providing adolescents with a safe, intuitive, and creative medium for self-expression. The interdisciplinary educational dimension promotes shared learning and reflection across professional boundaries, supporting a holistic understanding of emotional care and patient resilience.

Conclusions:

Integrating neuroscience-based music therapy, digital emotional visualization, and interdisciplinary education offers a promising humanistic framework for psychosocial support in pediatric and adolescent oncology. This approach complements conventional talk-based therapies by nurturing mental coherence, agency, and relational empathy. Future research should explore its clinical feasibility, educational impact, and potential to inform compassionate, art-integrated models of care across healthcare and learning environments.

Keywords:

music therapy; neuroscience; adolescents; cancer; emotional visualization; digital tools; neuroaesthetics; interdisciplinary education; psychosocial oncology; medical humanities

References

1. Bleakley, A., Bligh, J., & Browne, J. (2011). Medical education for the future: Identity, power and location. Dordrecht, Netherlands: Springer.
2. Fancourt, D., & Finn, S. (2019). What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? World Health Organization Regional Office for Europe.
3. Ghetti, C. M. (2011). Active music engagement with emotional-approach coping to improve wellbeing in liver and kidney transplant recipients. *Journal of Music Therapy*, 48(4), 463–485.
4. Koelsch, S. (2014). Brain correlates of music-evoked emotions. *Nature Reviews Neuroscience*, 15(3), 170–180.
5. Malchiodi, C. A. (2005). *Expressive Therapies*. New York: Guilford Press.
6. McFerran, K. S. (2010). *Adolescents, Music and Music Therapy*. Jessica Kingsley Publishers.
7. Cephas, A. S., Sofield, S., & Millstein, A. (2022). Embracing technological possibilities in the telehealth delivery of interactive music therapy. *Nordic Journal of Music Therapy*, 31(3), 214–227.
8. Chanda, M. L., & Levitin, D. J. (2013). The neurochemistry of music. *Trends in Cognitive Sciences*, 17(4), 179–193.
9. Zatorre, R. J., & Salimpoor, V. N. (2013). From perception to pleasure: Music and its neural substrates. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(Supplement 2), 10430–10437.